

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter volja po pošti prejemanj na avstro-ogrsko deželo na vsa leta 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vsa leta 24 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hoče sam ponj, plača na vsa leta 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Za naročbe brez letodolne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oglasila se plačuje od pesterostopne peti-vrste po 12 h, če se se oglasilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se na vsaki frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knaševih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnništvo naj se blagovoljše pošilja naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Ultimatum Ricianjcev!

I.

V nedeljo, to je dne 17. t. m. je sklical župan ricianjski g. Berdon vse občinarje iz Ricianj-Loga po posebnih vabilih na zborovanje v zaključnem prostoru v svrhu posvetovanja radi ricianjskega verskega vprašanja. Povabljeni so bili na to zborovanje tudi bivši kaplan ricianjski g. dr. Anton Požar, državni poslanec g. Plantan in urednik „Slov. Naroda“ oba iz Ljubljane, g. Makso Cotič, urednik „Edinosti“ in g. Kučinič, urednik „Tršč. Loida“ v Trstu, ki so se izvilzemi urednika „Slov. Naroda“, ki je bil zadržan, vsi drage volje temu vabilu odzvali.

Takoj, ko so gosti na kolodvoru v Ricianjih izstopili iz vozov, zagledali so na peronu dva orožnika z nasajenimi bajonetmi, ki sta brčkone bila odposlana od prevladne politične oblasti k slovesnemu sprejemu gostov.

Par korakov pod kolodvorom se je vršil pravi sprejem gostov, kajti prišli so g. župan in njegov odbor ter mnogobrojni vaščani gostom naproti in gosp. župan je pozdravil s svojimi občinarji došle goste kar najsrčneje.

Ko je cela družba potem odkorakala v vas, med potjo pozdravljena od ostalih vaščanov in žena, sta prišla hitro tudi radovedna orožnika za njimi ter sta skrbno opazovala, kako se zbiraajo vsi občinarji iz Ricianj-Loga na prostornem vrtu Švarcove gostilne. Pričakovali smo, da prideta tudi na vrt, toda premislila sta si končno vendarle; zadovoljna sta bila sama s seboj, ker sta že malo prej županu dokazala, da imata v Ricianjih več ukazovati, kakor župan sam.

Ker je namreč v prejšnji noči hud naliiv pota sredi vasi hudo razjedel in pokvaril, je bil naročil župan kot skrben načelnik, da dva vaščana nastale jarke zaradi preteče očite nevarnosti za življenje in zdravje vaščanov takoj popravita in posujeta. — Komaj sta pa

z delom pričela, že je bila sv. Herman-dada na mestu in je delo prepovedala, češ, da župan nima pravice teh nužnih poprav v nedeljo naročiti in ko je župan naglašal, da ima on odgovornost za pokvarjena vaška pota in če si kdo nogo zlomi v jarku, mu je stražmešter kratko samozvestno odgovoril: „Jaz ustavljam in prepovem to delo in če Vam ni prav, se pa pritožite, kamor hočete.“ — Župan mu je tudi obljubil to pritožbo. — To le mimogrede navajamo, da javnost izve, kako da skrbi c. kr. orožništvo za javno in telesno varnost v Ricianjih. — Točno ob polu deseti uri so se zbrali osebno vabljeni gospodarji občine Ricianje-Log in sicer v polnem številu v prostorni dvorani prvega nadstropja g. Švarcove gostilne. Tu so se posedli sivolasi starčki in krepki mladi gospodarji, iz kojih lie odseva odločnost, resnost in železna volja; nekateri obrazi so prav klasične podobe, kakor iz kamna izklesani in opazovalen je kmalu jasno, da ti možje niso omajljivi in da vedo, kaj hočejo in kaj delajo.

Vsak posamezni vaščan je ob prihodu gostom podal roko in jih pozdravil in ko so bili vsi do zadnjega gospodarja zbrani, vstane župan gosp. Berdon ter pozdravi navzoče goste, razloži občinarjem namen današnjega zborovanja, na kojem se bode poročalo o sedanjem stanju ricianjskega verskega vprašanja in na kojem naj se občinarji izreko, kako bodejo v bodoče postopali.

Po teh besedah so zaorili živio-klici gostom po vsej do zadnjega kotička napolnjeni zborovalnici in razpravljanje se je pričelo.

Kot prvi govornik nastopi bivši kaplan ricianjski g. dr. Požar, živahno pozdravljen od svojih bivših župljanov. Isti opiše in naslika zgodovino ricianjskega verskega vprašanja mirno, stvarno in objektivno in izjavi končno, da je ustrezaje želji izrečeni mu iz Rima, zapustil Ricianje, ker se je njemu vsa krivda zaradi ricianjskih homatij pripisovala, in ker je hotel dokazati, da

noče biti on ovira za povrnitev mirnih in rednih cerkvenih razmer v Ricianjih.

Končno izjavi govornik, da naj se občinarji danes odločijo čisto po svojem prepričanju in prostovoljno, katero pot hočejo za prihodnje hoditi in jim da v preudarek, ali bi ne kazalo, morda iz oportunitetnih razlogov, da se povrnejo zopet v naročje rimsko-katoliške cerkve, ker je gotovo, da jih bode škof Nagl z velikim veseljem zopet sprejel in jim zlate mostove gradil.

Komaj je pa govornik izrekel ime škofa „Nagla“, zadone ogorčeni so glasni klici: „Proč od Nagla, proč od Rima, Nagl nas je že dostikrat nalagal, mi nočemo o njem nič slišati in starčki, ki so dosedaj mirno poslušali, klicali so skrajno ogorčeni in užaljeni: „Proč z Naglom, pojdemo v pravoslavlje“ ter srdito tolkli s pestjo ob mizo!

Buknil je bil z elementarno silo vihar proti škofu Naglu in kdor je bil prisoten, ta se je osvedočil, da teh mož ne bočeta omajala niti škof Nagl, niti politična oblast in želeli bi le bilo, da bi bil škof sam navzoč in bi čul ljudsko sodbo in svojo odločno obsodbo!

G. dr. Požar je z dobrim namenom priporočal bivšim svojim župljanom, da se lahko vrnejo pod škofa Nagla, toda ta nasvet naletel je na viharan odpor, in se je soglasno ves zbor proti škofu Naglu z največjim ogorčenjem izrekel. — Dr. Požar je končal svoj govor z nasvetom, da se zbor odkritosrčno in po svojem prepričanju izreče, kako da namerava za naprej postopati in da g. poslanca Plantana naprosi za njegovo podporo in pomoč v nadaljnjem boju.

Kot drugi govornik nastopil je potem g. dr. posl. Plantan, kojega zbor živahno pozdravi in takoj nastane grobna tišina, ter prične govornik pri-lično takole govoriti: Najprvo prav iskreno pozdravljam Vas dragi slovenski bratje iz Ricianj, in izražam Vam v lastnem imenu in imenu svojih somi-

šljenikov srčne simpatije in občudovanje radi Vašega dosedanjega resnega vztrajnega, mirnega in odločnega nastopanja. Naglašam svoje veselje, da imam danes priliko osebno spoznavati Vas poštene gospodarje občine Ricianje-Log, katera je tekom zadnjih let zaslovela po vsem slovanskem svetu vsled svoje odločnosti in vsled svojega tako požrtvovalnega resnega in dostojnega nastopa. Jaz se zanimam za Vašo stvar že več let in veselilo me je, da ste se ravno do mene že večkrat obrnili in me tudi na današnji shod povabili. Drage volje odzval sem se temu vabilu in danes hočem Vam, cenjeni občinarji ricianjski, povedati odkrito in mirno, kaj da sem dosedaj storil in kako da Vaša stvar stoji. Jaz sem dne 17. februarja 1903 v državnem zboru vložil na ministrskega predsednika Körberja in naučnega ministra Hartla obširno interpelacijo ter popisal Vam storjeno očito krivico in zahteval pomoči proti nasilnemu in nezakonitemu postopanju političnih in cerkvenih oblastnj in zahteval, da osrednja vlada štiti po državnih osnovnih zakonih Vam in vsem državljanom zajamčene pravice.

Do danes nisem dobil odgovora na to interpelacijo, med tem je izginil iz političnega življenja ministrski predsednik Körber in jaz sem premišljeval, ali ne bi kazalo to zadevo spraviti v državnem zboru potom nujnega predloga na razgovor. Mikalo me je pozornost državnega zbora obrniti na nečuvne, naravnost škandalozne moderne države nevedne žalostne razmere, v katere Vas je cerkvena, oziroma državna oblast pahnila in ki že več let trajajo. Vi, akoravno dobri kristjanje, živeti morate v takih sramotnih razmerah, kakor noben narod črnece v srednji Afriki. Vaši otroci niso zadnja 3 leta krščeni, Vi ne poznate cerkvenih porok in Vaši bolniki umirajo brez tolažbe sv. vere in mrliče spremlja mesto duhovnika edino le Vaš župan in občinarji. Kje na svetu nabajajo se še enake razmere? Nikjer! kajti le v blaženi Avstriji je mogoče, da cerkev in poli-

tična oblast tako postopa nasproti mirnim vaščanom in mirnim ljudem. samo radi tega, ker zahtevate slovensko bogoslužje

Toda kakor je bilo vablivo to vprašanje spraviti v državni zbor, opustil sem to misel, ker sem prepričan, da se tako važno vprašanje mirnim potom brez burnih prizorov v drž. zboru, — in ti bi bili sigurno nastali, — prej reši in ugodno zaključiti. V interesu Vaše poštene stvari sem rajši izbral pot mirnega posredovanja prepričan, da s tem več koristim Vam in pravici, ki je očito na Vaši strani.

Po treznem premišljevanju sklenil sem na Vašo željo stopiti v dotiko s papeževim nuncijem na Dunaju in podal sem se dne 6. majnika l. 1904 k papeževemu nunciju na Dunaj, da mu obrazložim vaš neznosni položaj in ga za posredovanje naprosim, da se vpelje v cerkveno in versko življenje v Ricianjih zopet red.

Žalibože, da prevzvišeni g. nuncij samo laško govori in da mu nisem mogel osebno opisati ricianjskih žalostnih razmer; nakazal me je na svojega uditorja Recotero in jaz sem imel z njim dolg in deloma precej rezek in živahen razgovor o tem predmetu.

G. uditor me je najprej, ko sem mu komaj povedal, da pridem v zadevi Ricianjcev, osorno napadel z besedami, da ni dobro, če se laiki vmešavajo v cerkvene reči in da naj se le škofu Naglu prepusti, da bode napravil red v Ricianjih.

Na ta direktno žaljivi napad, dal sem mu odgovor, kakor ga morda ni pričakoval. Naglašal sem, da jaz kot zaupnik Ricianjcev intervenujem, da pa sem kot zastopnik naroda tudi ne samo opravičen, temveč tudi dolžan za postopati in braniti pravice Ricianjcev, ki so jim po državnih osnovnih zakonih zajamčene. — Ker pa je ravno škof Nagl tisti, ki noče pravice Ricianjev priznati, je umevno, da iščejo občinarji ricianjski zavetja pri

LISTEK.

Na devinski skali

Zgodovinska povest.

Prvi del.

(Dalje.)

Molče sta jezdila naprej. Čez nekaj hipov sta se Jurjeva Vihra in Hasanov konj začela ustavljati. Vihra je začela nozdrti dvigati kvišku, Hasanov konj je naglo premikal ušesa sem in tja. Z začudenjem se je obrnil Juri proti svojemu sužnju; ta ni kazal ne presenečenja, ne strahu, samo oči njegove so se svetile, kakor bi hotele prodreti temo.

„Nekdo je v najini bližini,“ je rekel Juri vprašujoče in obenem grozeče. „Jezdec mora biti,“ je odgovoril Hasan. „Lejte, Vihra jih je spoznala in nadaljuje pot in moj konj ne bo zaostal.“

Zdirjala sta naprej. Tema, ki je objemala Furlansko ravan, je bila tolika, da se ni videlo niti deset korakov daleč. Hasan se zdaj ni dosti menil za svojega gospodarja; večkrat ga je celo prebital, da je moral Juri svojo Vihro z ostrogi nagnati, da ni zaostala. To

je v Jurju vzbujalo vsakovrtno sume, saj se je dobro zavedal, koliko si je napravil sovražnikov s svojo nebrzdano silovitostjo in svojevoljnostjo. Morda je Hasan katerega teh sovražnikov skrivaj obvestil o nameravanem nočnem izletu devinskega vladarja; morda ga vodi zdaj Hasan v prepad, iz katerega ne bo rešitve.

Juri si je priznaval, da mu Hasan doslej nikdar ni dal poviada, dvomiti nad njegovo zvestobo, ali njegova molčečnost je mogla biti prav tako izraz brezpogojne vdanosti kakor globokega sovraštva.

Iz daljave se je zaslislalo rezgetanje. V tem trenutku se je Hasanov konj povzpел kvišku in se koj nato ustavil. Tako hitro se je to zgodilo, da je Vihra zdirjala še kakih dvajset korakov daleč. Šele potem jo je mogel Juri obrniti in jezditi nazaj, kjer je stal Hasan.

„Gospodar moj,“ je izpregovoril Hasan, ko je bil Juri prijezdil do njega, „prišla je ura odločitve. Ti zdaj lahko napraviš iz mene nesrečnika, ki bo zlo-mil suženjako verigo, pa če bi bila od železa, pa če bi Tebi moral zabosti nož v srce. Lahko pa tudi napraviš iz mene sužnja, ki ti bo zvest kakor pes,

a bi imel tigrove kremplje za tvoje sovražnike; ki te bo ubogal, kakor te uboga tvoja pest in ki bo udaril, ne da bi premišljeval in omehoval, kakor udari tvoja roka. Jaz ti bom oko, ki bo vse videlo; jaz ti bom uho, ki bo vse slišalo; jaz ti bom meč, ki se ne bo uklonil niti strašnemu duhovskemu pre-kletju. Voli sedaj, vladar devinski, kaj ti naj bom.“

„Ne bojim se te, suženj, pa bodi to ali to,“ je z neskončnim ponosom odgovoril Juri. „Ali ti, suženj, si mi grozil in zato te zadene zaslužena kazen; obrni konja in vrni se nemudoma domov.“

Prvič kar je bil Hasan Jurjev suženj, se ni uklonil gospodarjevemu ukazu, in Jurja so vspriči tega obšle temne slutnje, ker je bil sam skoro neoborožen, Hasan pa je imel svojo krivo sabljo in svoje bodalo.

„Ali si oglašil, črni pes,“ je srdito zakričal Juri, ki je videl, da se Hasan ne gane.

„Slišal sem te, gospodar in tudi razumel; toda ti nisi mene razumel. Poglej to pot; spodi me naprej, namesto da me podiš nazaj v Devin, in pridobiš si najzvestejšega sužnja in srce, ki se ti ne bo nikdar izneverilo,

pa če bi mi ga izrezal iz prsi. Če pa me pošleš domov v Devin, potem, gospodar, postane iz mene strupena kača.“

Jurja je jeza prevzela tako, da je s povzdigneno palico planil proti Hasanu.

„Že zopet se predržeš mi groziti?“

In ker se Hasan ni umaknil z mesta, je Juri z železno palico udaril Hasana po levi roki s tako orjaško silo, da je slišal, ko je počila kost. Hasanu je roka upadla ali niti najmanjši glas ni izdal njegove bolesti. Prav kakor da bi sploh ne bil zadet, ni glave ni premaknil nego vlekel na ušesa nerazločne glasove, ki jih je iz daljave donášal veter.

„Gospodar, sprejmi vsaj zdaj mojo ponudbo,“ je s tihim glasom prosil Hasan.

„Ti si blazen; nizek suženj hoče meni, devinskemu vladarju, narekovati pogoje.“

„Potem, o gospodar, je bolje, da me tu na mestu ubiješ, zakaj v Devin se jaz ne vrnem.“

Iz daljave se je zdaj že razločnejše slišal nov šum in novo rezgetanje.

„Gospodar, pusti me naprej,“ je ihtel prosil Hasan, „usmili se in pusti me naprej.“

Ta trdovratnost je napravila na Jurja vendarle nekaj vtiska.

„Saj pojdeva lahko skupaj naprej.“ „Ali jaz moram priti sam; čuješ-li, gospodar, jaz moram sam priti na kraj, odkoder se čuje ta šum. Zaostani le za nekaj časa.“

„Zakaj?“ je vprašal Juri, v katerem se je jeza umikala radovednosti. „Zakaj naj zaostanem.“

Hasan ni odgovoril. Poslušal je z napeto pozornostjo na šum, ki ga je donášal veter. Zdaj je ta šum prihajal od druge strani. Tudi Vihra ga je slišala in se obrnila na tisto stran, Hasan pa je povsile glavo in obrnivši svojega konja rekel tiho:

„Moje življenje je odšlo; gospodar, jaz grem v Devin.“

Pognal je konja, a ga takoj zopet ustavil in ponudil Jurju svojo desno roko.

„Gospodar — razbij mi še to roko in potem me pusti oditi.“

Devinskega vladarja je ta ponudba globoko pretresla. Na kaj takega ni bil pripravljen. Spoznal je, da se pač nihče ne bi pripravil na tak način na izdajstvo in zato je obžaloval svojo pre-nagljenost. (Dalje prih.)

narodnih zastopnikov, to je državnih poslancih.

Sedaj je postal gosp. uditor takoj bolj mehak, ko je videl, da ne opravi pri meni nič z osornostjo in razpravljalja sva potem rímanjsko vprašanje na dolgo in široko. Pri tej priliki mi je odkrito povedal, da rimska kurija ne mara slovanskega bogoslužja, da mora tam, kjer je šele nekaj časa vpeljano, se zopet opustiti in da je tudi nepostavno nekaj časa v Rímanjih vpeljano bilo. Ko sem g. uditorju povedal, da je sv. oče Lev bil škofu Naglu naročil, da ustanovi v Rímanjih zopet samostojno župnijo in uvede slovansko bogoslužje, zadržal se je g. uditor, da tega treba ni, da imajo ljudje dovolj, če par slovenskih pesmi v cerkvi pojo, vse drugo naj pa ostane, kakor je bilo, latinsko. Pristavil je še, da je kriv vsem sitnostim dr. Požar, ki mora iz Rímanj proč štiti itd. Vprašal me je odkod vem, da je sv. oče škofu Naglu naročil, da se vpelje slovansko bogoslužje in ko sem mu odgovoril, da vem to iz povsem zanesljivega vira, namreč od visokega cerkvenega dostojanstvenika, odrezal se je g. uditor prav nepremišljeno tako: „Kaj hočete, če tudi Rim res dovoli slovansko bogoslužje, tega ne dovoli Njega Veličanstvo, avstrijski cesar sam!“

Ta izjava uditorjeva presenetila me je za trenotek nepopisno, kajti če bi bila istinita in osnovana, potem bi moral človek obupati nad pravico. Vendar sem takoj spoznal, da je to le skrajna breztaktnost, s katero si je hotel namestnik nuncijs iz zagate pomagati. Konec tega razgovora je bil pa ta, da sem g. uditorju za g. nuncijs izročil pismeni memorandum, v kojem sem se ponudil za posredovalca med Rímanjci in med rimsko kurijo, samo da bi se dosegel v interesu cerkve in javne morale čim preje zopet mir. —

Uditor mi je obljubil, da bode moj memorandum izročil in raztolmačil Njega prevzvišenosti g. nuncijsu in da bodo škofa Nagla pozvali, da odgovarja na ta memorandum in da me bodo tekom 2 do 4 tednov pozvali v nuncijsuro na razgovor. Jaz sem temu pritril in bil osvedočen, da se bode mirno vsa zadeva rešila.

Sedaj pa čakam že 16 mesecev na odgovor nuncijsure na Dunaju in prišel sem do spoznanja, da je gosp. uditor dano mi besedo snedel in da je Romana fides nulla fides, to se pravi, da rimska zvestoba ni piškavega oreha vredna.

Čakal sem do konca letošnjega državnozbornskega zasedanja mirno na odgovor nuncijsure in ker ga le nisem dobil, sklenil sem po zaključku državnozbornskega zasedanja obrniti se do ministra za uk in bogočastje.

Državni proračun za l. 1906.

Dunaj, 18. septembra. V celoti se proračun za leto 1906 ne bo mnogo razlikoval od letošnjega. Kakor lani, tako znašajo tudi letos zvišane potreščine nad 40 milijonov. Tega poviška je deležno železniško ministrstvo 12 milijonov, poljedelsko ministrstvo tri milijone, ministrstvo notranjih zadev dva milijona, trgovinsko ministrstvo 6 milijonov (največ za napravo telefona). Za odplačevanje državnega dolga je proračunjenih 21 milijonov. Vkljub vsemu temu bo baje prebitka kake tri milijone kron.

Kriza na Ogrskem.

Dunaj, 18. septembra. V nedeljo je sprejel cesar v avdijsni vojnega ministra barona Pitreicha. Nato je bil baron Fejervary brzojavno pozvan v avdijsno. Danes sta bila v avdijsni Pitreich in Fejervary. Razpravljalo se je o vojaških koncesijah, ki se dovolijo Madjarom. Slej kot prej pa je izključeno, da bi se dovolilo madjarsko poveljevanje. Prve dni meseca oktobra baje potuje cesar v Budimpešto. — Baron Fejervary ostane še do jutri na Dunaju, da predloži cesarju popolni imenik politikov, s katerimi se začnejo pogajanja zaradi rešitve krize.

Budimpešta, 18. septembra. Državno pravdníštvo je po kratkem zaslišanju izpustilo odvetnika dr. Kalmaya, ki ga je policija zaprla kot sumljivega sokriva pri veleizdajski brošuri. Člani odvetniškega zbora so naprosili zborniškega predsednika, naj skliče izredni občni zbor, da protestuje proti takemu kršenju osebnih svobode. — Član magnatskega zbora Pronay, ki je v sadnji seji tako odločno nastopil proti Fejervaryjevemu ministarstvu, je sklenil, razdeliti svoje milijonске premoženje za podporo uradnikom, ki jih je vlada kaznovala zaradi pasivne resistence.

Dogodki v Macedoniji.

Dunaj, 18. septembra. Generalni konzul Oppenheimer je imenovan za avstro-ogarskega civilnega agenta za Macedonijo, kar se je turški vladi že oficialno naznanilo.

Carigrad, 18. septembra. Turška vlada je poslala poslaníštvom varstvenih velesil poročila o sadnjih dveh krvavih spopadih v Macedoniji. Poročilo pravi, da so v Kononici turški vojaki ponoči obkolili hišo, v kateri je bilo 20 vstašev, ki so v temi ušli. Ne ve se, ali so štiri žene in tri otroke, ki so jih našli mrtve, ubili vstaši ali turški vojaki. — Drugo poročilo govori o dogodkih v Mogili, kjer so turški vojaki ubili 9 Bolgarov. Poročilo pravi, da ubiti niso bili mirni vstašci, temuč tovariši zloglasnega roparja Dimka ter so tudi v boju na njegovi strani padli, dočim je poglavar sam zbežal.

Položaj na Ruskem.

Varšava, 18. septembra. Po mestu se delijo tajno tiskani listki, ki napovedujejo smrtne obsodbe odličnih oseb.

Petrograd, 18. septembra. V Sebastopolu so včeraj obesili dva mornarja s puntarske ladje »Pobjedonoscev«. Pri tretjem se je smrtna kazen spremenila v dosmrtno ječo.

Ločitev Norveške od Švedske.

London, 18. septembra. V Karlstad prihajajo številni vojaški vlaki. Švedske brodogojne je razdeljeno v tri divizije, katerih dve križarite blizu norveške meje. Vse ladje so pripravljene na boj. Tudi Norveška se v naglici oborožuje. Kmetje morajo povsod delati barikade na cestah. — Kralj Edward si prizadeva, da bi se doseglo sporazumljenje med obema državama. Vest, da so se delegatje v Karlstadu sporazumeli, se ne potrjuje.

Petrograd, 18. septembra. Iz Karlstada je dušilo oficialno obvestilo, da je mirno sporazumljenje med Švedsko in Norveško zagotovljeno. Švedski listi pozdravljajo vest v posebnih izdajah.

Konferenca zaradi Maroke.

Berolin, 18. septembra. Za konferenco se je določil kraj Algiciras. Konferenca se sestane koncem meseca januarja prih. l.

Japonska po vojni.

Pariz, 18. septembra. Angleški listi so med vojno vedno prinašali večinoma izmišljene senzacije o poverbah v ruski armadni upravi ter hvalili poštenu in vzorni red pri Japancih. Sedaj pa se poroča iz Tokija, da so trije japonski mornarični blažajniki med vojno poverili nad 1½ milijona K, in sicer so manipulirali nemoteno celo leto. Kriva je seveda mornarična uprava, in opozicija pripravlja zaradi tega nov napad na vlado.

Dopisi.

Iz Vrhpolja pri St. Jernej. Cenjeni čitatelji „Sl. Nar.“ se gotovo še spominjajo dopisa iz naše vasi radi ustanovitve propotrebne šole. Preteklo je sedaj že 12 let odkar je spoznala šolska oblast, da se mora radi velike oddaljenosti od sosednje šole kakor tudi radi obilnega števila šolodolžnih otrok zidati tu dvorazredna ljudska šola. V ta namen se je kupilo stavbišče, dovolila se je deželna podpora in izvolil se je krajni šolski svet. Pričakovali smo torej z vso gotovostjo v kratkem pričetek dela. A čuje! To, kar so spoznali za potrebno odločilni faterji in vsi za napredek vzeti ljudje, hočejo nekateri sebičnejši izpodbiti ter

preprečiti zidanje šole ter delujejo proti nji s sramotnimi sredstvi. Pred leti so se namreč nabirali podpisi za ustanovitve šole, a sedaj proti nji. Šentjernejski obč. sluga je hedil od hiše do hiše ter hujškal ljudstvo proti šoli ter ni prizanesel celo ženi na smrtni postelji. Ni čuda, da je dobil mnogo podpisov, posebno že valed tega, ker je imenoval osebe, katere to žele in so odločno proti naši šoli. Dne 5. t. m. je bila v St. Jernej komisijaka razprava radi zidanja okoliških šol. K razpravi je bil pozvan ves obč. odbor in povabljeni so bili tudi drugi nasprotniki šole, drugim se je vse skrbno prikrivalo. Zadnji čas smo slučajno zvedeli o razpravi ter se mas je moglo le malo udeležiti. Pri razpravi je vstal župnik in v imenu drugih se izrazil takole: „Mi vsi smo se zedinili in smo proti šoli, treba bode razširiti cerkev in ne moremo skrbeti za šole.“ Da je on proti naši šoli, ni bilo treba še posebej naglašati; da pa on ni proti zidanju nepotrebnih župnijskih hlevov, nam je tudi dobro znano. Saj je pri obč. seji postavil predlog, da naj se za našo šolo dovoljena deželna podpora porabi za hleve. V St. Jernej imajo sedaj dve ljudski šoli, in sicer štirirazrednico z dvema vzprednicama in enorazrednico za oddaljene otroke. Poslednja je nastanjena v uradno za nerabno spoznani stari šoli. Ako se bode še katera izmed oddaljenih vasi oglasila za šolo, ustanovila se bode v St. Jernej zopet nova šola in tako bomo imeli čez nekaj let tam več šol, v okolici pa nobene in s tem bo gotovo vsem ngodeno, posebno nam oddaljenim! Radovedni pa smo sedaj, kaj bode ukrenila šolska oblast.

Šolska raztava.

(Konec.)

Tudi risbe učencev in učenk z dežele niso bile napačne. Pač pa se je videlo, da učiteljstvu po deželi manjka za to novo metodo potrebnih knjig, ki naj bi jih pridno preštudirali. Prav čedne risbe je razstavil tudi meščanski učitelj g. Humek iz Krškega. Le žal, da je bilo na risbah čitati prevečkrat eno in isto ime učencev. Razstava risb ljubljanskega e. kr. učiteljstva je napravila na občinstvo kaj ugoden vtisk in je pričala, da pride med svet sedaj učiteljstvo, ki bo kos svoji nalogi, poučevati risanje po novi metodi. Posebno dobre so bile skice, delane v velikem merilu z ogljem. Tako risanje je za učitelja posebno važno, ko mora pri vsaki priliki v pojasnjevanju raznih popisov risati na tablo. Razstavljenih je bilo tu tudi več risb, ki so jih izgotovili kandidatje in kandidatkinje doma. Teh bi ne bilo treba razstaviti, ker so dvomljive vrednosti, ko, zlasti pri kandidatinjah, prav pogosto poseže med delo kaka druga spretnejša roka. Ta oddelek, kakor rečeno, je bil velezanimiv in gre vsa čast g. prof. Suharju. Vendar bi bilo pa prav v tem oddelku na mestu, da bi bile razstavljene risbe od najslabših, srednjih in najboljših učencev, in sicer vse zato, da vidi učiteljstvo pot, po kateri se je poučevalo, in vidi dalje tudi, da ni vse zlato, kar se sveti, in da je povsod in tako tudi na učiteljstvu nekaj učencev, ki so slabi risarji. Same lepe in najlepše risbe, ki so jih sedaj razstavile šole, pridejo marsikakega učitelja do obupa, češ, saj mi nikdar ni moglo doseči tega, kar vidim tu razstavljenega. Gleda nove metode o risanju pa bo potreba, predno se vpeleje v vseh šolah, še posebej govoriti, ker je tupatam še dokaj pomankljivega in nesigurnega.

Tudi pismenih izdelkov je bilo razstavljenih lepo število. Pisava je bila pri nekaterih učenceh vprav presenetljiva. Napredek v lepopisju je bil od naloge do naloge vedti in iz vseh teh izdelkov je odseval mogočen vpliv Janez Levševe metode za pisanje. S to metodo si prisvoje učenci hitro in lepo pisavo in ne potrebujejo nobene lineature. Želeti bi bilo, da bi se po tej izborni metodi poučevalo tudi po deželi.

Vsa razstava je bila vobče krasna, efekt nje velikanski in vpliv, zlasti na učiteljstvo, pa je bil tolik, da se bo z novimi močmi poprijelo svojega težavnega posla in skušalo doseči one uspehe, ki so brilirali na tej razstavi. Tudi na občinstvo je napravila razstava vleugoden vtisk, saj jo je pa tudi posetilo na tisoče ljudi.

Razstava je sedaj zatvorjena in mnogo se je o nji govorilo in pisalo, vendar pa se nihče ni zmenil za onega, ki je bil pravi pravda duša celi razstavi, ki jo je pravi pravda priredil in uredil ter imel premnogo posla s sestavo kataloga, i. dr. Ta mož je g. vodja Fr. Gabrček. Njemu gre v prvi vrsti zahvala. Žrtvoval je skoro ves svoj prosti čas za to in ni se bal truda in dela, le da ugodno reši svojo višje naloge. Pri tem težavnem poslu pa mu je stala na strani vrla gđ. voditeljica M. Marout, ki je skrbela med razstavo,

da se je nadzorstvo redno vršilo. Hvala gre pa tudi vsemu ljubljanskemu učiteljstvu, ki je imelo s to razstavo polne roke dela. S to razstavo je učiteljstvo pokazalo, koliko deluje, pokazalo je pa tudi, da stori več, kakor je njegova dolžnost, in pokazalo je, da dela in se trudi zgojiti v dosedaj svojih vzvišenih ciljev, mikakor pa ne edino le zaradi plače, ker vsakdo lahko vidi, da učiteljska plača njegovim poslom ni primerana in je naravnost škandalozna. Sram bi jih moralo biti sedaj, ko so videli razstavo, vseh onih, ki stoji pri polnih mestnih, deželnih ali državnih blagajnicah, a za učitelja nimajo vinarja. Pa jih ne bo sram in povem vam naravnost, predragi kolegi, da so vse vaše nade, vsi vaši upi na boljše bodočnost le varanje smega sebe. Vi ste učitelji in zato, ker ste učitelji, ne dobite nič, prav nič ne dobite, ker so prav oni ljudje, ki vam režejo kruh, mnjenja, da mora učitelj delati zastoj. V vsakem drugem stanu se plačujejo delavci po delu, pri učiteljstvu iščeš tega zaman. In ko se uboga učiteljska para oglesi z izboljšanjem gmotnega stanja svojemu delu in stanu primerno, že se oglesi kak mastno plačan mogočes v tem ali onem zboru, ki poroča: »Gospodje, svinčnik v roke, in videli boste, koliko ta mož zaslužil! Pri tej priliki pa bo našteval in prišteval vse mogoče in nemogoče stranske, začasne prislužke, le da ti odje celo to, kar ti gre. In časih sedi v takih zastopih tudi kak učitelj; pa če misliš, da se bo ta potegnil za te, se zelo motiš, ker se boji, da se mu ne bi zmajal stol časti in slave, ki si jo domišljuje. Žalostno, a resnično! —

Dandanes se plačuje učiteljstvo kvečjem še s kako pohvalo, ki nič ne stane, toda od te nima učiteljska žena ničesar deti v lonec. No, in taka pohvala se je dala učiteljstvu tudi ob sklepu šolske razstave, a v njej leži edino ta razlika, da so jo govorili možje, od katerih jih je nekaj, ki imajo res srce za učiteljstvo, a so, žalibog, sami brez moči in nimajo ključa do omenjenih blagajnic. Najboljše plačilo za ves trud, je zavest, ki jo ima učiteljstvo lahko s ponosom, da je storilo več, kakor je njegova dolžnost, in ta zavest je v žalostnih teh časih edina tolažba.

A. Sič.

Brzobjavke

ob priliki odkritja Prešernovega spomenika.

(Dalje.)

I m o s k i: Nježno slavlju bratske Slovenije vječna slava. — Hrvatska čitaonica. Predsjednik dr. Mihovil Vuković.

Jastrebarsko: Današnjoj kulturnoj slavi naše susjedne braće Slovenaca presustvujemo u duhu časteći uspomenu najvećega pjesnika i osnivaoca slovenske literature, kome kličemo: vječna slava! — Narodna čitaonica Jastrebarsko.

Karlovac: Uznositom slavlju bratskoga slovenskoga naroda raduje se i grad Karlovac kličući: Slava neumrlom pjesniku Prešernu! Živili Slovenci! — Gradski podnačelnik dr. Kornitzer.

Karlovac: Današnjoj slavi bratskog nam slovenskog naroda pridružuje se — Hrvatski Sokol.

Karlovac: Pred etom otkrivenom spomenikom najvećeg slovenskog pjesniku sagiba duboko svoj barjak, kličući: Vječna slava Prešernu! — Vatrosgasno društvo Karlovačko: zapovjednik Absac.

Kastav: Sa obala lazurne Adrije istarska vila kliče: Vječna slava pjesniku „Krstu pri Savici“! — Predsjednik Rubeša.

Kraljevica: Vašoj i našoj slavi radujemo se od srea. Za društvo za ponesanje Kraljevice: — Dr. Kosić.

Kraljevica: Sa vilom bledskega kraja, gdje se je vidjela krasna pojava neumrlag pjesnika Prešerna, koji je pjesmom oživio slovenski narod, veseli se hrvatsko pjevačko društvo: „Zvezda Danica“.

Kraljevica: Sa obala hrvatskoga mora neumrlom pjesniku Prešernu, koji je bratski slovenski narod svojim krasnima pjesmama podigao, kliče Slava! — Narodna čitaonica.

Kraljevica: Pomeniku neumrlag pjesnika Prešerna klanja se mjestna občina. — Glavar Mate Valjato.

Kraljevica: Zastupstvo i po-glavarstvo občine Kraljevica izrazuje bratski osjećaj i radost k proslav slovenskog pjesnika i rodoljuba Prešerna. Slava njemu! Srdačan pozdrav braći! — Načelnik Polić.

Krap. Toplice: Žaleć nemoguću osobno prisustvovati, kličem i iz Krapinskih Toplica: Slava Prešernu! U ime svoje občine i Čitaonice Kastavske: načelnik Jelušić.

Križevac: Uzvišenoj proslavi, uspomene neumrlag Prešerna uzkrstite-

lja slovenske poezije, pridružuje se u duhu — Narodna čitaonica u Križevcih.

Križevci: Slava Prešernu! kliče Hrvatsko pjevačko društvo „Zvono“.

Kutjevo: Današnja velebna slava neka okrepi slovenski narod u borbi za obstanak i kulturni napredak. Slava Prešernu! — Hrvatska čitaonica.

Ogulin: Prigodom otkrića spomenika velikom pjesniku, sinu milog nam i bratskog slovenačkog naroda kličemo: Slava neumrlom Prešernu! — S. Gomirac, dr. Pavlović, Žagar, Jelinek, paroh Vučković, Vurdelja, Pongračić, Kirjaković, Bukenac, Marčelić, Gikon, Mane Gomirac.

Otočac: Uznositoj kulturnoj proslavi bratskoga slovenskoga naroda učestvujemo duhom uz poklik: Slava Prešernu! — Hrvatska čitaonica.

Petrinja: U Ljubljani narod sa svih strana hri, Pjesma sred se ori, brat s bratom se gri, Slavenstvo se stalo, ko opletan vjenac, Napru me zimec Srb, Hrvat, Slovenac. I čuju se riječi zagrljene braće, Da ih više ništa rastaviti neće. A s Triglava Vile Savom šalju glase: Pjesniku Prešernu Slavenstvo klanja se. — Sretner, Dančić.

Pulj: Slava Prešernu, čast Ljubljani, ponosu slovenskoga naroda. — Istarski Sokol.

Reichenhall: Pridružujem se slavi, želeći svaku sreću i napredak slovenskom narodu. — Ante Bačić, predsjednik Vile iz Sušaka.

Reka: Velikom slavlju bratskog slovenskog naroda pridružuje se hrvatska čitaonica „Podvezica“.

Reka: Dao Bog, da slava Prešernova bude zalogom kulturnoga i političkoga udruženja i jedinstva naroda slovenskoga i hrvatskoga, koji je bogu i po krvi jedan. — Dr. Banjavčić, dr. Harambašić, Zagorac, zastupnici naroda; likar Akačić.

Sanski most: Danas, kad su pogledi sviju Slovena upravljani na ono mjesto, gje svjesna braća Slovenci pred cijelim kulturnim svetom daju dokaza o svojoj narodnoj individualnosti, i mi odajemo slavu vašemu najvećem pjesniku kličući: Slava Prešernu! Živili Slovenci! — Hrvatsko pjevačko društvo „Pobratimstvo“.

Samobor: Slava Prešernu, živeli izvodioi njegovih ideala — Zorko Padričić, za zbor pri županu.

Sisak: U duhu prisustvujem slavi bratskoga naroda slovenskog, kličući riečima prvog sveslavenskog apostola: peklo zradum neba, zradum nebo slabym vžnuum. — Dr. Stjepko Spanić.

Sisak: Dragi brate, izruči miloj braći Slovenima, da je slava slovenskog naroda radost bratskog hrvatskog naroda. — „Hrvatski Sokol“ u Sisku.

Sunja: Radujte se Slaveni, što biela Ljubljana podiže spomenik svom i našem Prešernu. Na očigled svih Slavena pružaju si bratske ruke slavenska braća u znak solidarnosti. Slava Prešernu! Živela i evala naša Ljubljana i živeli učestnici, njeni gosti mili! — Hrvatska čitaonica u Sunji; Kosta Obradović, Ante Novak, Anton Ivčević, Ivan Biful, Grgurić, D. Stumpe.

Sušak: Neumrlom geniju Prešernu klanja se — „Hrvatska čitaonica“ Trsat.

Varaždin: U ime uredništva „Naših Pravica“ i kao starosta „Hrvatskog Sokola“ duhom prisustvujem slavi bratskog slovenskog naroda uz poklik: Slava vječna Prešernu! Živili Slovenci! — Dr. Magdić.

Voloska: Veličanstveno slavlje, kojim se otkriva spomenik pjesniku proroku budućnosti slovenskoga naroda dokazuje, da će slovenski narod živiti, jer narod, koji mrtve si štuje, na prošlosti budućnost si snuje. Slava Prešernu! Živio slovenski narod! — Dr. Stanger, načelnik.

Zader: Prisustvujemo duhom današnjem danu bratskog nam naroda, danu harnosti i velike uspomene prema zaslužnome svome slovenskom sinu. Slava brezbrojna neumrlome Prešernu. — Hrvatski Sokol. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. septembra.

— **Vladna pastorka — II. drž. gimnazija v Ljubljani.** V vladnih krogih se je v zadnjem času zadrževalo, da se letošnja jesen na vsak način prične z zgradbo poslopja za II. drž. gimnazijo v Ljubljani. Sedaj je jesen že tu, a o zgradbi še ni duha ne sluha, in kakor se duje, se je stavba zopet, kakor že večkrat, preložila — na prihodnje leto, ali bolje rečeno, ad endless graecas! To je javen škandal! II. drž. gimnazija je na-

Dalje v prilogi.

mešena v takih naravnost škandaloznih prostorih, da bi zastoj iskali primera drugod po vsi Avstriji! V malih, sadulih in vlažnih sobah so dijaki natlačeni, kakor slinki, in med učnimi urami je v sobah tak zrak, da človeka kar duši. Zato se tudi ni čuditi, da dijaki in profesorji trpe vsled tega in da se med dijaki širijo najrazličnejše bolezni. Ako bi drugod vladale take razmere, bi učna uprava že zdavna zgradila moderno, vsem zahtevam ustrežajočo šolsko poslopje; v Ljubljani je to seveda drugače, tu odlaga vlada zgradbo II. drž. gimnazije kolikor mogoče — seveda, saj so na tem zavodu dijaki sami Slovenci, za katere menda ne veljajo zakoni higijenski predpisi! Ako bi ta zavod pohajali tudi Nemci, smo prepričani, da bi se učna uprava kar najbolj podvzela za zgradbo novega gimnazijskega poslopja; za Slovence je pa seveda vse dobro in vladni je, kakor se kaže, preklicano malo mar, ako bi se naša mladež poučevala magari celo v podzemeljskih luknjah, saj se je baje izrazil vladni svetnik Kaltensgger, da se slovenska gimnazija lahko eventualno namesti v stari sukrarni, ako bi Waldherr odpovedal najem svoje hiše. Waldherr tega seveda ne bo storil, ker zna prav dobro v svojo korist izrabljati dani položaj, saj je kar letos zvišal najemnino hiše za 2000 K! In tako bo brez dvoma delal docela upravičen tudi v bodoče, država bo pa plačevala in vzdrževala kričeče razmere, samo da ji ne bo potreba zidati za slovensko mladino novega modernega poslopja. Letos je bilo sprejetih v I. razred 120 učencev; po zakonitih določbah bi se torej ta razred moral razdeliti v tri paralele. To se seveda ni zgodilo, marveč 120 učencev se je stlačilo v dve paraleli, zraven se je pa namignilo, naj se tekom dveh mesecev poskrbi, da bo odpadlo kakih 30 učencev, da bo potem ostalo baš primerno število učencev za dve paralele! To se res naravnost kričeče razmere in naši drž. poslanci so poklicani, da jim že vendar enkrat napravijo konec z energično akcijo!

— **Vedno lačni Šuklje.** »Slovenec« je včeraj svojim strmečim čitateljem slovesno naznanjal, da se je dvorni svetnik s Kamna peljal v Solnograd, da se pri otvoritvi nove železnice zopet enkrat brezplačno najde, ter preskrbi za celo leto s zastojanskimi smodkami. To bi se vedno lačnemu možiku, ki je v tem oziru za vse doljenjske farovže prava kuga, lahko privoščilo, da ni iskal reklame, ter oznanjal svetu svojo srečo nekako tako, kakor bi ga bil k otvoritvi nove železnice sam cesar povabil! In odelež bodo neumni volilci našega izstradanega dvornega svetnika živeli v veri: našega poslanca sam cesar na kosilo vabil! Sicer pa imamo tudi mi poslance, ki so bili istotako povabljeni k otvoritvi železnice, a iz tega si ne kujajo nikake reklame. Samo Šuklje kuje tudi iz tega reklamo za nič vredno svojo osebo. Res ostudno!

— **Strahovit poraz** je doživel graščak s Kamna na shodu, ki ga je sklical v nedeljo v Novem mestu. Ta blamaža je bila taka, da gosp. dvorni svetnik kar nič več ni mogel strpeti na Kamnu, marveč da je vzel nemudoma pot pod noge ter se odpeljal hladit svoje razburjene živce v Gastein k otvoritvi železnice Schwarzach Bad Gastein. Razumemo, da je bilo razočaranje Šukljeto velikanstvo, ko mu je zavedno novomeško meščanstvo dalo enkrat za vselej zasluženo brc in mu na vsa usta glasno in jasno povedalo, da brezčastnemu uskoku in izdajci, kakor je on, ni več mesta v družbi poštenih novomeških meščanov. Graščaku s Kamna se brez dvoma že mehčajo možgani in ga že zapuša spomin. Domišljevali si je, da mu je treba v Novem mestu samo skisati shod in meščani ga bodo sopen verno poslušali in mu pritrjevali, kakor v tistih časih, ko je on Novo mesto še

potreboval, da je splezal po lestvici navgor — v državno salogo šolskih knjig. Toda ti časi so minili in že je Šuklje menil, da je še vedno vse »kakor nekdanje«, je to samo nov dokaz za to, da mu še zelo nevarno peša rasum in mu gineva rassodnost in rassoritost. Drugače bi pač ne šel na solnce — pred svoje nekdanje volilce, ko je vendar vedel, da bi bil v nevarnosti, da bi se stopila na tem solncu ona množina masla, ki se nahaja na njegovi glavi. Moč ni več pri zdravi pameti — zato je šel sam v mesnico. Sam si je torej kriv, ako ga je na shodu zavedno meščanstvo zdelalo tako, da ga nobeden pes v Novem mestu ne bo več povohal. Kasor s kropom polit kuček je stal Šuklje pred Novomeščani, ko se mu je čitalo tisto, o njegovi značajnosti pričajoče pismo, v katerem kliče: »Pereat Kandija!« In niti opravičevati se ni mogel in ni smel, dokler niso izvršili njegovi nekdanji volilci na njem zaslužene justifikacije. Ubogi Šuklje, zares smili se nam, da se je moral potem, ko so ga Novomeščani prepustili usodi, kakor skesan grešnik opravičevati pri zaprtih vratih pred peščico ljudi Malovičevega kalibra. Da, to je bila zares dostojna družba za dvornega svetnika, kakor piše »Slovenec«. Šuklje pa Malovič, zares — par nobile fratrum! Radovedni smo samo, koliko glav je štela tista »mirna in dostojna« družba, ki je pri zaprtih vratih poslušala ponižno opravičevanje in laskanje nekdanj tako ponosnega Šukljeja? Morda nam navede imena onih, ki so razen Maloviča in dr. Marinka poslušali njegova modrovanja, sam dvorni svetnik, saj je včasih zgovoren kot sraka! Prosimo!

— **Rihard Šebrovi nasledniki.** Poročali smo pred kratkim, da je razen ljubljanske deželne sodnije tudi višja deželna sodnja v Gradcu odrekla »Katoliškemu tiskovnemu društvu v Ljubljani« pravico do ukradene firme »R. Šebrovi nasledniki«. Ko je višja deželna sodnja v Gradcu tako rassodila, segla je tudi obrtna oblast v Postojni vmes in postojanskega tiskarniškega poslovdjo obsodila v globo 200 kron z ukazom, da mora tablo odstraniti. Poslovdjo se je temu branil in vložil rekurs na deželno vlado, češ, sodilo bo še vrhovno sodišče na Dunaju, na katero je dr. Šusteršič vložil rekurs. Neki gospod pa, ki prav rad poudarja, da je naše gore liat, je klerikalnemu poslovdju svetoval, da naj za zdaj le sname tablo, češ, v kratkem, ko bode vrhovno sodišče na Dunaju izpregovorilo, jo bode s tem večjim triumfom zopet obesili nazaj na sid. Tega triumfa pa vrhovno sodišče klerikalcem ni privoščilo. Kajti za Dunaja je sedaj prišla odlomba, da je dr. Šusteršičev rekurs zavržen. Klerikalci, ali poznate sedaj sedmo božjo zapoved?

— **Učiteljska imenovanja.** Za nadučitelja na Vrhniki imenovan je g. Dragotin Matajec; gđ. Oman Marija ostane učiteljica v Begunjah na Gorenjskem; gđ. Marija Rajer je imenovana za Gorje in gđ. Ana Zevnik za Breznico. G. Anton Graščak pride k Mariji Davici v Polju.

— **Učiteljska imenovanja.** Definitivna učiteljica v Žireh gđ. Karolina Burnik, pomožna učiteljica na dekliški šoli Sauer coeur na Dunaju gđ. Marija Lapajne in pomožna učiteljica na rudniški šoli v Idriji gđ. Pavla Lapajne so imenovane definitivnim učiteljicam s prejemki IV. razreda. Gospoda Oskar Novak in Leopold Bähler sta imenovana provizoričnim učiteljem na rudniški šoli v Idriji.

— **Šolske vesti.** Absolviranemu učiteljskemu kandidatu gosp. Francu Kalanu je podeljeno provizorično učno mesto na deški šoli v Kranju, gđ. E. Mišelj. doslej učiteljici v Lichtenhurnovem zavodu v Ljubljani, je pa podeljeno provizorično učno mesto učiteljice v Starem trgu. Dr. Karel Went je imenovan učiteljem na gimnaziji v Ptuj, definitivni učitelj na dekliški

meščanski šoli v Voitsbergu Henrik Lechner pa kot strokovni učitelj na deželni meščanski šoli v Radgoni.

— **O odkritju Prešernovega spomenika** priobčujemo deški »Narodni Listy« krasno, pesniško navdahneno poročilo iz peresa gosp. svetnika Jos. Penžka, prevoditelja Prešernovih pesnij na deški jezik. Iz tega poročila posnemamo te-le značilnejše podatke: »Prešernova slavnost je bila zasnovana na slovanski, na vseobdi narodni in napredni podlagi. Ni bilo videti blesteh uniform uradniških in vojaških. V celem sem videl samo enega domobranskega nadporočnika. Tudi duhovnikov ni bilo. Ti so s stranko škofovo in Susteršičevu bili v abstinenci. Samo iz Hrvaške je bilo nekaj svečnikov. Tako je došla ta slavnost značaj protiklerikalni... O govoru dr. Tavčarja piše: »Dr. Tavčarja sem slišal govoriti že večkrat v državnem zboru. On je izboren govornik, ki ima humor v smislu francoskega esprita. Docela drugačen človek postane, ako govori v svojem zvokem in krasnem jeziku... Bil je to gniljiv moment, ko je govornik naglašal, da hoče slovenski narod ostati po vzoru svojega velikega pesnika naroden in svobododomisl in ko se je v polnem žaru sončnega dne pojavila visoka postava proslavljenega proroka, ko je iz tisoč in tisoč slovenskih in slovanskih grl zadonel klic: »slava«, ko se je gosti dež cvet in rož iz nežnih rok jel usipati na spomenik, ko je ogromna množica jela brez povelja in znamenja peti himno »Hej, Slovan«. Bil je to trenutek, ki se vtisne neizbrisno v spomin... Res v našem vedu tope blaziranosti vpliva takšna elementarna, eruptivna manifestacija neodoljivo na človeka. Nehote se človek sam razvname, navduši, vzplamti. V največjem paroksismu ti oneme usta, se ti zaiskré oči. V tem hipu sem vedel, kaj je skušal Prešeren, kaj je skušal narod, iz katerega je izšel in kateremu je pel, in solze so mi orosile lice. A ne sramujem se jih... Globoka senca je padla na slavnost tega dne in jo znatno otemnela. Mi gostje smo jo šutili bolj, kakor domačini, ki so na vsajeni separatizma, razdora in secesi. Ni nam bilo mogoče pojmiti, zakaj katoliška stranka ne more ali neče slaviti moža, ki je deloval za vse Slovence brez razlike strank... Nam je stavka slov. kat.-narodne stranke pri tej priliki nejasna, nemuljiva in neopravičljiva. To je nam zagonetka. Mi smatramo to za hujšo pregreho, kakor je razdor in prepirtam, kjer je primum necessarium: unitas! Še ne dovolj: škof ljubljanski je naperil proti že odkritemu spomeniku, ki ga niso posvetili duhovniki, marveč narod, post festum cel niz obrekovanj, češ, da je v pohujšanje, ker ima Prešernova muza razgaljena prsi. Njegova eminenca proklinja spomenik kot pogibelj ščednosti in pozivlja župana Hribarja: Dol s prokletu to žensko!... Ta agitacija ni toliko naperjena proti bronasti muzi, kakor v prvi vrsti proti živi, močni napredni stranki. A ta agitacija je nerodna, ponesrečena, nediplomatčna in brezuspešna. Pseudomoralna, ki je odeta v tako tanko in prozorno obleko, da se pod njo vidijo grdi njeni motivi, je še povsodi končala s šaskom in tako se bode zgodilo tudi tukaj. Zakaj smagujoča sila čiste umetnosti koraka na dnevni red preko omejenosti, ki bi rada z mrmranjem Katona zakrila svojo diavolsko zavrežnost in svojo infernalno nizkoto.«

— **»Prešernova slava«.** Pod tem naslovom piše zagrebški »Pokret«: »V nedeljo se je na velikem način v Ljubljani proslavil največji slovenski pesnik. Kdor je bil navzoč pri tej slavnosti, moral se je čuditi napredku in zavednosti Slovencev. Z vseh strani je prihitela množica naroda, tudi iz najširših slojev, da se pokloni spomeniku svojega preporoditelja. Zlasti so s odlikovale narodne manjšine, te namreč najbolj obutijo težko tujo pest. Vsa svečanost je uspela izredno sijajno, tem sijajnejše, ker se je niso udeležili klerikalci. Ta odsotnost je bila samo na čast velikemu pesniku. Od Slovencev sta se zlasti odlikovala pravka slovenskih liberalcev gg. dr. Tavčar in župan Hribar. Zares, taki prvaki bi bili s svojim neumornim delom in s svojo čudovito inteligencijo v ponos in čast tudi večjemu narodu, nego je slovenski. A mi Hrvati moramo žalibog v tem oziru brate Slovence samo zavidiati.«

— **»Nenravni spomenik«.** Pod tem naslovom piše »Neue Freie Presse«: »Slovensko klerikalstvo mobilizuje proti Prešernovemu spomeniku, in škof sam je šel v boj za »nežno čuteče gospe in sramežljive

ljubljske deklice, za nedolžno mladino in verno slovensko ljudstvo, ki rado prihaja v Ljubljano.« Muza na Prešernovem spomeniku je smedla škofu glavo. Imenuje jo s ljubezljivo mehkočutnostjo v plamu na župana nesramno razgaljeno podobo, pohujšanje za pobožne vernike obeh spolov in neprestano žaljenje božje. Opis in tudi fotografije Prešernovega spomenika so došli sedaj tudi na Dunaj, in ne moremo opustiti vprašanja: Čemu ta ropot, kaj želi gospod (škof Bonaventura)? Muza na granitni skali, ki drži lovorjevo vejico nad pesnikovo glavo, ni niti bolj dekolirana, kakor n. pr. določuje običaj na dvornih plesih. Spodnje dele telesa zakriva pajčolan, ki ga od poklicane strani imenujejo v tehničnem oziru mojstrsko delo rafinirane popolnosti. Da pa tudi muze tičijo nage v svoji obleki, je pač tajnost, o kateri s končno poučene celo najnežnejše ljubljanske gospe in najravnateljice večje gospodične kranjske prestolnice. Od časa do časa se zljubi klerikalizmu, naskočiti svobodo vpadljivejše umetnosti; toda hvala bogu, najnavadnejše čuvstvo o čistosti pri ljudstvu skrbi za to, da npravnstvena drevesa ne zrasto previsoko v nebo, in surovi na čin, kako se je s strani, ki že iz stanovskih ozirov najmanj ni v to poklicana, opozoriti na nagoto javnih umetnin, je imel le zabavajoči uspeh ter ni škodoval splošni pravici, kakor se je bilo bati. Potem pripoveduje, koliko bolj nagih podob imajo Dunajčanje na javnih prostorih, kjer se mladina igra, ne da bi se pohujševala, n. pr. ob znanem kipu »Donauweibchen«. Končno pa pravi: »V pomirjenem ljubljanskem varhom mladine bode povedano: Saj so tudi na Dunaju nežnočuteče žene in sramežljive deklice, in pri tem je naše mesto tako polno nagot, da bi vse »plehe«, ki ga naši klerikalci naklepajo, ne zadostovalo, da bi se tem nagotam napravila figova peresa. Po Dunaju takorekoč margoli napolnjenih boginj in vodnih deklic, nagih bogov in junakov. Toda mi Dunajčani in Dunajčanke smo pač menda bolj utrjeni. Celu za nagrobne okraske vidimo čimdalje več nagih ljudi. Upajmo, da se bo muza na ljubljanskem Prešernovem spomeniku končno odpustila pomanjkljivosti v toaleti, ne da bi se škofu izpolnila pobožna želja, da bi se namreč zamenjala z drugo, dostojno oblečeno soseno. To prepričanje se že sme izreči, ne da bi bil človek baš zaničevalec čistosti.«

— **Pri slavnosti odkritja Prešernovega spomenika** je bilo tudi okrog 40 Korošcev, in sicer so bili zastopani: odbor Mohorjeve družbe, uredništvo »Mira«, dijaštvo, društvo »Gorotane«, nekaj inteligence in nekaj kmetov. Ker se niso preje prijavi, niso imeli svoje tablice in so se priklopili kamniški čitalnici. Na jopičih so imeli belordeše znake z napisom »Korotanece«.

— **Knjižice »Slava Prešernu!«** so nadalje naročili: Krajni šolski svet v Razdrtem 40 izvodov, krajni šolski svet v Litiji vnovič 30 broš. in 5 vezanih iztisov, krajni šolski svet v Starem trgu pri Rakeku 20 izvodov in »Javna šolska knjižnica« na Gorici v Savinski dol. 6 vezanih izvodov. — Opozarjamo cenjeno občinstvo, da je knjižice na razpolago samo še par sto, naj se torej požuri z naročili.

— **Učiteljski dobrotniki.** Čsteja dobička pri učiteljskem koncertu, ki ga je priredilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« dne 9. t. m. je bilo 1408 kron 93 h. Ta velika vsota je najlepši dokaz simpatij, ki jih uživa napredno učiteljstvo med prijatelji učiteljstva, čole in prosvete. Prostorni vrt hotela »Ilirija« je bil natlačeno poln najod čnejšega občinstva in več ko še enkrat toliko ljudi je moralo pa oditi, ker niso dobili prostora. Vstopnina h koncertu so preplačali: g. Ubald pl. Trnkovec y lekarnar, posest in obš. svetoval. 50 K; visokorodni gosp. dr. Andrej graf Schaffgotsch, c. kr. dvorni svetnik itd. 20 K; g. župan Ivan Hribar, 20 K; g. državni poslanec dr. Ivan Tavčar, 20 K; g. c. kr. deželni nadzornik František Hubad, 20 K; gosp. Fran Velkavrh, posestnik in občinski svetovalec 20 K; g. Josip Petrič, tovarnar, 20 K; gosp. František Kolenc, c. kr. vladni svetnik v p. 20 K; gosp. Filip Fadiža, trgovec in posestnik, 20 K; g. c. kr. deželni šolski nadzornik František Levec, 10 K; g. Josip Jeglič vnotrščec in posestnik, 10 K; gospa M. Gerber, trgovka, 10 K; g. dr. Karel Triller, advokat itd., 10 K; gosp. Jernej Bahovec, trgovec, 10 K; g. I. Počivavnik, 10 K; g. Konrad Barle, učitelj v Metliki, nabral 70 K 50 h; od te svote so darovali po 10 K, g. c. kr. poštar Fr. Guštin; gosp. dr.

Mano Dereani, g. Božidar Guštin in g. Daniel Makar; g. Ferdo Wile, učitelj v Starem trgu pri Ložu, je nabral 24 K; g. učitelj J. Zupančič je nabral 5 K; g. Gabriel Ferjan, trgovec v Ribnem pri Bledu, 5 K; g. Viktor Rohman, trgovec in gostilničar, 5 K; g. Ivan Stupica, učitelj v Dražgošah, 6 K; gosp. prof. Rudolf Peers, c. kr. škofski nadzornik, 5 K; gđ. nadučiteljica Marija Maroutova, 5 K; gosp. s. kr. učiteljšči ravnatelj Anton Crnivec, 4 K; gđ. Jerica Zemljanova, učiteljica na Igu, je nabrala 6 K; g. Alojzij Minati, trgovec na Igu, 4 K; Gosp. Josip Prosenč, občinski svetovalec, posestnik itd., je postal povodom Prešernove slavnosti pokrovitelj »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« ter plačal prvi rok 50 K; dalje so darovali: Županstvo Sv. Križ na Vipavskem, 10 K; županstvo na Blokah, 50 K; gosp. Ulrik Konjar, učitelj v Metliki, 5 K; mestna občina v Metliki, prvi rok pokroviteljine 50 K; občina Viš pri Ljubljani, 20 K; gosp. Fran Vigelj, posestnik na Bregu pri Borovnici, 5 K; g. Ivan Jebadin, tovarnar, trgovec in posestnik v Ljubljani, 50 K; g. Ivan Stibler, učitelj pri Sv. Antonu, letnino s t. l.; županstvo na Bledu 50 K; občina Petrovče pri Celju 5 K; občina Koroška Bela, 100 K; g. Ignacij Gruntar, c. kr. notar, 10 K; gosp. Josip Zure župan in gostilničar v Kandiji, 5 K; g. Lavoslav Schweatner, trgovec v Ljubljani 20 K; gosp. Engelbert Gangl, realni učitelj v Idriji, 10 K, namesto venca na grob svojemu prijatelju in tovarišu Makau Josinu; g. Anton Gregorič, učitelj v Rodiku, nabral 6 K 50 h; g. I. Kalinova, učiteljica v Ljubljani, nabrala 3 K 80 h; g. štud. phil. Ante Gaber v Škofji Loki 20 K v imenu g. Karlinove »strange«; g. Makso Šeber, tiskar v Postojni, 5 K; g. Fr. Potokar, nadučitelj v St. Jerneju, nabral 11 K; gosp. Katz, trgovec s hmeljem iz Zateca na Češkem, 1 K; g. dr. Viktor Gregorič v Sežani 14 K 20 h, nabral v deželni kleti med Nabrežnici in Sežanci o priliki Prešernove slavnosti. Živeli učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

— **Občni zbor »Prosvete«.** V nedeljo se je vršil v »Narodnem domu II. red. občni zbor akad. fer. društva »Prosvete«. Predsednik gospod Adolf Ribnikar je, pozdravivši članske se spominjal umrlega društvenega podpornika I. N. Resmana ter ostalih društvenih dobrotnikov. Društvo je tekom leta prejelo od raznih strani presejanih podpor: tako je darovala »Narodna tiskarna« 100 K, neimenovan gospod 200 K, gosp. dr. Triller 30 K, neki društveni član 20 K, + I. N. Resman 10 K, g. dr. Zbašnik 10 kron, g. dr. Eller 10 K, Neimenovan 10 K, gđ. Korbarjeva v Zagorju zbirko 2 K 80 vin. Občni zbor iskreno vsem tem dobrotnikom svojo iskreno zahvalo. Naj bi našli obilo plemenitih posnemalcev! Predsednik se nadalje zahvaljuje uredništvu »Slovenskega Naroda« in »Laibacher Zeitung«, ki sta šla društvu na roko v vsakem oziru, zlasti s priobčevanjem društvenih objav. — Tajnik g. Gregor Zerjav poroča o društvenem delovanju v preteklem letu. Društvo se je imelo tekom svojega enoletnega obstanka boriti s premnogimi težkocami. Poleg slabega denarnega stanja, v katerem se je nahajalo društvo, je bilo še mnogo drugih ovir. Malo število društvenih članov ter njih pogosta odsotnost od društvenega srečanja, slabe stanovanjske razmere (društvo se je moralo v enem letu štirikrat seliti in ni imelo svojega inventarja) so v mnogem oziru ovirale društveno delovanje. Iz enoletne prakse je razvidno, da ima društvo pri malem številu delavcev preobširen delokrog; zato je za prihodnost želeli, da se osnujejo za posamezne okraje podružnice z ožjim delokrogom. Vkljub temu se more društvo ponahati s lepimi uspehi: imelo je celo vrsto javnih predavanj, priredilo nekaj dobro uspešnih veselje, osnovalo 5 javnih ljudskih knjižnic in priredilo nekaj poučnih izletov v industrijalna podjetja. Lahko se reče, da je društvo s svojim delovanjem v marsikakem oziru povzdignilo ugled slovenskega dijaštva. Ideje, ki jih je prineslo društvo, so uspelo: smagala je ideja snovanja javnih knjižnic in čitalnic ter s tem napredovala vsi alna ideja, smagala je ideja ljudskega predavateljstva in širjenja naobrazbe v širših slojih nasornim potom, sijajno se je slednjič obnesla misel, uvesti narodni kolek za družbo sv. Cirila in Metoda. Za prihodnost naj nadaljuje društvo svoje delovanje v zapošeti smeri na podlagi izkušenj, ki si jih je pridobilo v enoletni praksi. Snujmo nova fer. društva s manjšim delokrogom, pri katerih sodeluj tudi inteligence, da se s tem razbremeni »Prosveta«. Ta se pa posveča v prvi vrsti drobnemu delu v Ljubljani in se obenem pripravljaj za bodočo na-

logo biti centrala slov. akad. fer. društva. — O knjižništvu je poročal knjižničar gosp. Janko Gregorin. »Prosveta« je začela takoj shrbati knjige za ljudske knjižnice. Nabrala je okoli 1400 knjig, od katerih je pa bilo porabnih komaj šeststih. Z darovi in nakupom se je nabralo skupaj 457 porabnih knjig. S temi se je osnovalo dosedaj 5 javnih ljudskih knjižnic, ki vse dobro uspevajo. Posamezne knjižnice imajo do 70 knjig. Ker to število ne zadošča, se bo obstoječe knjižnice v kratkem izdatno pomnožilo. Podpiralo se bo snovanje avtonomnih občinskih ljudskih knjižnic. Šesta javna knjižnica se postavi v prihodnjih dneh v kirurški oddelek deželne bolnice, v kar je že privolil deželni odbor. — Za društvene članke je obstajala posebna knjižnica z znanstvenimi in družimi deli, ki se ba skušala, kolikor bodo dopuščala denarna sredstva, pomnožiti in izpolniti. — Mesto zadnjega blagajnika je poročal predsednik A. Ribnikar. Društvo je imelo 1827 K 64 vin. dohodkov, in sicer za vstopnino in članarino članov 75 K 50 vin., za podpornino in darila 391 kron 65 vin., za veselice 770 K 69 vin., za predavanja 518 K 60 vin., prispevki knjižnice 63 K 20 vin., drugi dohodki 7 K; proti temu je 1648 K 82 vin. izdatkov, in sicer: za knjižnice 544 K 42 vin., za veselice 608 K 48 vin., za predavanja 185 K 8 vin., za tiskovine 184 K 20 vin., drugi izdatki 126 K 64 vin. Izkaže se tedaj prebitok 178 K 82 vin. Ko se poplačajo še nekateri računi, se bo definitivno izkazalo primanjkljaja 50—100 K. Nato so se vršile volitve, o katerih izidu smo že poročali. — Z ozirom na samske napade na predsednika A. Ribnikarja se je sklenilo objaviti kot zaupnico predsedniku zveze priobčeno izjavo. Da se omogoči pristop k društvu večjemu številu dijakov, se je sklenilo znižati prispevek članov na 50 vin. vstopnine in 50 vin. članarine. — Ko so se rešile še nekatere interne zadeve, je predsednik zaključil zborovanje.

— **Mestna občina ca. kazino.** Jutri, dne 20. in v četrtek, dne 21. mes. se nadaljuje pred deželnim sodiščem sporna razprava na znano tožbo mestne občine proti društvu Kazino radi verande pred kavarno in uporabe »Zvezde«. Kakor čujemo, bo zaslišana na razpravi cela vrsta nemških priš, vsled česar utegne biti razprava zanimiva. Mestno občino zastopa, kakor znano, dr. Karel Triller, društvo »Kasino« pa dr. Eger.

— **Dolinarjeva slavnost** se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. v Dorfarjih pri Škofji Loki. Odhod iz Ljubljane ob 7. uri zjutraj. Zajtrk na Trati. Odkritje spomeniške plošče na rojstnem domu v Dorfarjih po maši pri Sv. Duhu okoli polu 11. ure. Skupni obed v Guselevi gostilni v Škofji Loki ob polu 1. uri. Po obedu primerni izleti v okolico. Za skupni obed se je oglasiti pri gospodu notarju Lenčku v Škofji Loki najkasneje do 22. t. m. — Društvo »Pravnik«.

— **V slovo** g. sodnika Božidarju Bežku, ki te dni nastopi svojo novo službeno mesto v Ilirski Bistrici, so priredili njegovi prijatelji v Škofji Loki lepo odhodnico. Pri tej priliki se je g. sodnik Bežek pač lahko prepričal, kako težko ga izgubimo in koliko simpatij si je pridobil v našem kraju, kjer smo ga vsi brez vsake izjeme visoko spoštovali. Naj bi ta vzorni in občinstvu sodnik tudi v Ilirski Bistrici storil ljudstvu toliko dobrot, kakor jih je izkazal v našem kraju.

— **Blejski grad** poseduje zdaj lastnik g. Muhr. Šri se govori, da bi bilo mogoče kupiti od njega ta grad. Ako je ta govorica resnična, bi bilo želeto, da pride »Blejski grad« v posest dežele ali pa blejske občine, da ne pride zopet v privatne roke ali pa da se ga ne postavi na zviždan način celo »mrtva roka«. Ako bi se to zgodilo, potem je to biser kranjske dežele za vedno izgubljen, kar bi bila velika škoda za našo deželo z ozirom na tujski promet, ki bi naš deželi lahko do našal največje dohodke pri najmanjši investiciji. Sedanji posestnik grada je zelo pameten in koncilijanten človek, ki ne dela izletnikov in na Bledu bivajočim tujcem nobenih sitnosti. Toda grad lahko dobi lastnika, ki bi na vse načine nagajal in s tem učinil neizmerno škodo. A ne samo Bledu, celi deželi bi škodoval tak lastnik, ker bi oviral tujski promet. »Blejski grad« bi se dobil za kakih 300.000 K. Lepa je res ta vsota, s tako grozovita pa tudi ni. Saj bi se denar dobro investiralo. Če je dežela prebolela obstrukcijsko kugo deželne zbornice, ki je požrla več nego 300.000 K in ki ni prinesla prav nobene koristi, tudi z nakupom »Blejskega grada« ne bo konec kranjske dežele. Zato naj merodajni činitelji stanejo takoj vse potrebne korake, da pride »Blejski grad« v last Kranj-

ake in da zaplapola z njega narodna zastava, kakor je pred kratkim zaplapolala ljubljanskega grada mestna zastava ljubljanska.

— **Prijet tat.** V Smariji je prijel orožnik iz Grosupljeja imenitnega in nevarnega tatn, ki je v Višnji gori pri mesarju Turku ukradel hranilno knjižico v vrednosti 1000 gld. Ko ga je orožnik pričel preiskovati, je skočil skozi okno in skušal ubežati; toda tudi orožnik je planil skozi okno za njim in ga srečno ujel. Pri preiskovanju se je našlo pri tatu pet srebrnih žepnih ur, ena zlata damska urica, več zlatih uhanoov, ena zlata broža, več starih tolarjev iz časa Marije Terezije. Ko je bila žepna preiskava končana, se je tat sezul in ni hotel več obiti škornjev, češ, da bos lažje hodi. Dognalo se je, da je tudi te škornje ukradel mesarju Turku v Višnji gori. Prijeti uzmovič je Nemec, vendar pa se dosedaj še ni moglo dognati, kako se piše in od kod da je doma.

— **Na mestni realki v Idriji** se je epizalo pripravljali razred 49. v I. 42. v II. 34. v III. 28. v IV. 26 in v V. 22 učencev, skupaj torej 201. Koncem šolskega leta 1904/05 je bilo na zavodu 177 dijakov. Neobvezna predmeta sta petje in latinščina. Poučuje poleg ravnatelja še devet učnih moči.

— **Ponarejen denar.** Ponarejeni petkronski srebrniki krožijo v Starem trgu in Suhorju, toda niso vsi enaki, kar dokazuje, da imajo dva različna izdelovalca. V Veliki Loki. Trebnje je bil pa izdan ponarejen 20 kronski bankovec, ki je najbrž iz znane Kohovčeve tovarne in narejen v Ameriki.

— **V Krki je utonila** 82letna dekla Jera Štufca iz Valične vasi pri Žužemberku. Utopljenka ni bila čisto pri zdravi pameti.

— **Tilnik si je zlomil** v Dobrovi pri Krškem 70letni posestnik Ivan Cvelbar, ko je padel z voza, s katerega so zlagali drva. Bil je takoj mrtev.

— **Drevo ga je ubilo.** V petek so podirali na Savi pri Jesenicah neko drevo. Ko je padalo, so vsi odhiteli proč, le 17letni Peter Rapaj je bil tako neroden, da se ni umaknil in da ga je drevo udarilo čez glavo in tilnik, da je v par minutah umrl.

— **Zagorski Sokol** priredi II. javno telovadbo in tombolo v nedeljo, dne 24. septembra t. l. na vrtu gospe Marije Weinbergerjeve. Spored I. Telovadba: 1. Nastop telovadk na otrojdu. 2. Proste vaje. 3. Nastop telovadcev. 4. Proste vaje. II. Tombola. Sodeluje slavni pevski klub »Zagorje« in slavna rudniška godba. Začetek točno ob 3 uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 vin., za rodbino 50 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

— **Za izboljšanje železnične zveze** na progi Zidan most—Zagreb—Sisek in obratno je bil v nedeljo popoldne, dne 17. t. m. v Brežicah shod interesentov, ki ga je sklical okrajni zastop brežiški. Shod je bil jako dobro obiskan in ga je vodil načelnik okrajnega zastopa, baron Muscon. Kranjsko trgovsko zbornico, ki se je že ponovno zavzela za uvedbo novih vlakov na hrvatski progi južne železnice, sta zastopala zborniški predsednik g. Josip Lenarčič in g. dr. Windischer; interese kranjskih občin, ležečih ob progi Zidan most Sisek je zastopal krški župan g. dr. Romih. Znana stvar je, da ni kmalu lokalne proge, ki bi tako slabo ustrezala prometnim potrebam tako glede razdelitve vlakov, kakor glede zveze z vlakmi na glavni progi. Sedanji promet ne odgovarja niti potrebam daljnega, niti lokalnega prometa. Kdor stanuje v Ljubljani in ima opravka v Zagrebu, ne more vkljub mali razdalji opraviiti svojih poslov v enem dnevu. Žrtvovati mora saj eno noč. Prav tisto velja za stranke, ki imajo opravka v Ljubljani. Zato prebivalci kranjskih občin, ki leže ob hrvatski progi, gravitirajo v Zagreb. Vsak se trikrat premisli, predno gre na pot, ki mu na povratku pripravi »nepozabne« tri ure, ki jih mora ponoči ubiti s čakanjem na Zidanem mostu. O tem, da treba od pomoči križnim prometnim nedostatom, so vsi poklicani faktorji — trgovske zbornice, okrajni zastopi, občine — samo južna železnica gode svojo pesem. Kako pa uvesti in vstaviti nove vlake, o tem mnenja kranjskih, štajerskih in hrvatskih interesentov niso bila povsem edina; vsak je prevedel misli in se pozabljaj na celoto. Včerajšnji shod je imel namen doseči sporazumenje med prisadetiimi faktorji. Z veseljem konstatiramo, da se je doseglo popolno soglasje. Po živahni razpravi, ki se je udeležili baron Muscon, inšpektor Priklmayer, zborniški predsednik g. Lenarčič, dr. Romih in trgovec Mattheis, so se vsi zedinili zato, da se je obrniti do južne železnice s prošnjo, naj uvede dva nova vlaka. Eden v smeri Zagreb Zidan most, naj bi vozil tako, da pride na Zidan most pred osebnim

vlakom št. 35, ki prihaja iz Trata na nameravano postajo ob 6 uri 44 minut zjutraj. Tako bi se ustvarila zveza v smeri Trata—Dunaj in tudi v obratnem redu, ker bi ta vlak imel zvezo s lokalnim vlakom iz Maribora, ki prihaja na Zidan most ob 8 uri 8 minut in v Ljubljano ob polu 10. zjutraj. S tem bi bilo torej ustrezno potnikom, ki žele na Kranjsko iz Štajerske. Drugi vlak pa naj bi se ustavljal v smeri Zidan most—Zagreb in odhajal z Zidanega mosta po osmi uri zjutraj. Na ta način bi potniki, prihajajoči od juga in severa dobili dobro in prikladno zvezo v Zagreb, kamor bi došli že zgodaj popoldne. Poklicanih faktorjev stvar je sedaj, da se z vso energijo za vzemajo pri južni železnici za odpravo sedanjih nedostatkov. Izgovora na neordinatno interesentov in kolizijo interesov, katero je leta in leta podarjala, sedaj južna železnica ne bo imela več. Na shodu se je nadalje na predlog g. dr. Romiha sklenilo, prositi trgovsko ministristvo, da odredi, da bodo imeli tudi popoldanski vlaki na hrvatski progi poštne ambulanco ter prinašali denarne in blagovne pošiljke.

— **Celje — nemško mesto.** Ko so se v četrtek zvečer pripeljali iz St. Jurja celjski udeležniki skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Celje, zaoril je na kolodvoru gromoviti »Zivio!« in »Na zdar!« Na peronu se je zbrala sicer peščica celjskih nemčurjev, a so bili tihi, kot bi bili izgubili dar govorjenja. Sele, ko se je vlak s kranjskimi udeležniki odpeljal, se je pokazalo nemško junastvo, šele zdaj se je začelo divje tuljenje celjskih fakinov, ki so obupno klicali svoje bojno znamenje »heil« in si navduševali s tem svoja srca, ki so junška le takrat, kadar pride deset Nemcev nad enega Slovence. Ko so šli celjski Slovenci potem po mestu in govorili med seboj, so stopali k njim policaji, ki so arogantno in predrzno prepovedovali slovensko govoriti, češ: »Cilli ist eine deutsche Stadt, bequemen Sie sich also deutsch zu sprechen!« Da so dobili predrznežni primeren odgovor, je umavno. Sicer je pa iz tega razvidno, kolika modrost in previdnost navdaja Juliusa Rakuscha, celjskega župana, da bi se kakemu Slovenceu ne pripetilo kaj hudega. Hudo je namreč, če govori Slovenec slovensko, zato pa so že tudi padale po njegovi glavi razne nemške palice in koli. Zato pa čast Rakuschu, čast njegovim policajem!

— **Nemška infamija.** S kakršnimi lažmi so napolnjeni nemški štajerski listi, je včasih že nekoliko od sile. Tako poroča »Marburgerer« o Prešernovi slavnosti take bedarije in take laži, kot bi hoteli Slovenci kar poklati zadnjo nedeljo vse Nemce v Ljubljani. Tako piše, da so »pijane sokolske tolpe« rjule po mestu selo noč, oblegale in bombardirale hotel »pri Maliču«, »dokler niso vpijanjene tolpe popolnoma nezvestne popadale po jarkih in tam obležale. Policija ni mogla shraniti vseh na tleh ležečih pijancev, kajti bilo jih je preveč!« Kaj, to je mastno poročilo! O sluhaju pri Koslerju ve povedati, da je »neki znani pretepač iz Domžal v sokolski obleki« vpil godbi: »Pereat cesarska gotba!« Da je ta trditve prav nesramna laž, se razume, saj jo je zapisala »Marburgerer«, list vsenemških veleizdajalskih idej, ki ne želi ničesar bolj, kot kdaj se bo bliščal hohenzollernski orel v Avstriji, zlasti pa po slovenskih pokrajinah. S mi veleizdajalec podtikajo to hudo delstvo drugim. Ne bo preje miru, da bodo začele pokati puške in da bo na tucate teh vsenemških kričadev prišlo v nemška nebesa, v Valhalo, saj zaslužili so že zdavnaj tako junško smrt!

— **Otroka umorila.** Posestnikova hči Marija Caf v St. Jurju v Slov. goricah je porodila letos v aprilu na nekem travniku poleg Drave otroka, katerega je čez pol ure vrgla v vodo. O vsem tem bi nihče ne bil vedel nič, ko bi C.love ne pekla tako vest, da se je 22. maja sama naznanila sodišču. Včeraj je stala vsled tega pred mariborskimi porotniki, ki so jo obsodili na 3 leta težke ječe.

— **Koroški slovenske narodne pesmi in vlada.** Znan je, da se je lotila vlada ogromnega dela, nabrati narodne pesmi vseh svojih narodov. Človek bi mislil, da se vsaj pri takih rečeh ne bo delala krivica manj vrednim Slovincem. A temu ni tako. Akoravno je vlada obljubila za vsako deželo narodno ločene odbore za nabiranje narodnih pesmi, je vendar za Koroško imenovan samo en odbor, in sicer nemški. V odboru razen enega odbornika ne zna nihče slovenski. Ta odbornik dr. Primi Lesjak je pa nemškutar in pričakovati je, da pride v shirko koroških slovenskih pesmi nekaj najgrših pol slovenskih, pol nemških pesmi, kar se bo zbadalo v svet kot pojav kulturnih Slovincov na Koroškem. Koroški Slovenci z opraviče-

nostjo zahtevajo svoj odbor, ker 120.000 Slovencev ima že toliko pesmi in tako različnih, da jih ne more presoditi en sam človek, ki je vrhutega že sgrizen nemškutar.

— **Namesitvev pri južni železnici.** Kot uradnik aspirant nastavljen je pri južni železnici g. Fran Prešern, dodeljen postaji Zagreb na Goriškem.

— **Popolnjevanje izpraznjenih učnih mest na ljudskih šolah na Goriškem.** Vsled slabih učiteljskih plač prišlo je kakor na Kranjskem tudi v sosednem Goriškem primanjkovati usposobljenih moških učnih moči. Ker pa šolska oblast na Goriškem hočejo vestno izpolnovati določilo § 48 zak. s dne 14. maja 1869. drž. zak. št. 62 pustijo vsa taka mesta nepopolnjena za kolo se ni zglasil nobeden prosilec z zakonito izkazano učno usposobljenostjo. — Tudi na enorazrednicah se ne podeljujejo učna mesta učiteljem, ker to nasprotuje dež. šol. zakonom. Le v izrednih vaužu jojih slučajih se učitelje in to le za kratek čas, namesčajo kot supletinje na enorazrednicah.

— **Slovenska občina ima župana tujca.** V Mirnu na Goriškem je bil pri zadnji volitvi za župana izvoljen Lah Scalletari. Miren je slovenska občina in da je dobila župana tujca, je velik naroden škandal. Isti škandal se dogodil v Sovodnjah in Rendah, kjer županujeta tudi Neslovenca. Taki škandali se utegnejo bridko maščevati. Pri volitvah v deželni in državni zbor utegnejo biti vse te občine pod vplivom tujcev in vlade, take župane pridobe lahko Lah in vlada, rezultat pa je pomoč klerikalcem, da toliko lažje zlezejo zopet na vrh! S takim ravnanjem si Slovenci sami kopljejo grob in izrek: Kdor zančuje se sam, podlaga je tujčevi peti, drži trdno.

— **Vzor katoliškega duhovnika** je v Dol. Trebuši na Goriškem službojoči nunc Kadenaro, ki se za dušni blagor svojih ovčic prebito malo meni. Tako je pred kratkim umrl tam dober kristjan, ki se je pred smrtjo spravil z Bogom, ki je imel pa to slabo lastnost, da je bil revež. Mrlič je ležal na mrtvaškem odru, določen je bil čas pogreba, toda nunc Kadenaro je šel rajši na Vipavsko, kjer mu je dišala neka dedščina. Rekel je, naj mrliča kar pokopljejo, svoje molitve bo on že pozneje opravil na grobu, ko se vrne z Vipavskega. Vrnil se je res, toda molitev ni opravil; kdo bo zastopil delal! Ta Kadenaro je pa tudi neumljen in škodoželjen. Tako je nekega botra pri krstu dve uri sekiral z raznim izpraševanjem. Ko se mu je boter uprl, mu je zagrozil nunc, da mu bo že škodoval, kjer le mogoče! Takim vzornim duhovnikom se na Goriškem ravno tako in toliko zgodi kot pri nas na Kranjskem!

— **V Cerknem** na Goriškem se vrši v nedeljo dne 24. septembra t. l. javno ljudsko predavanje o Prešernu. Predavata tehnik Peter Brelih »Prešernova delca«. Predavanje se začne ob 11. uri popoldne na dvorišču gosp. Petra Jurmana. Ker se je ravno vsled odkritja Prešernovega spomenika vzbudilo veliko zanimanje za našega pesnika, se pričakuje, da bode slavno obhvalno v Cerknem in okolici množestveno obiskalo to zanimivo predavanje.

— **900 kilogramov tobaka** so sežgali v Tratu. Tobak je prišel na neki ladji, ki je pred kratkim dospela v Trst, v dotiko z neko tekočino, ki ga je napravila nerabnega zato so ga pod nadzorstvom finančnih organov in v prisotnosti funkcionarjev okrajnega glavarstva in občine sežgali. Tobak je bil vreden 6000 K.

— **Tizianova podoba najdena.** Tržaški trgovec s starinami Ivan Gyra je kupil te dni več starih slik in umetnin. Pri natančnejši preiskavi so spoznali, da je ena izmed slik Tizianovo delo. Slika predstavlja 82. doža republike beneške, Francesca Venierja, ki je vladal od leta 1554. do 1556.

— **Prepovedan ptičji lov.** Okrajno glavarstvo v Kopru je prepovedalo loviti ptičje v vsem političnem okraju. Pritožba proti temu pri namestništvu je ostala brezuspešna.

— **Zaradi roparskega umora** in poskušenege vloma so aretovali v Curihu v Švici 21letnega elektrotehnika Štefana Opasiča iz Pulja.

— **Mednarodna panorama.** Tudi drugi teden smo v kraljestvu snežnih velikarov, v obdobju Svici, in sicer nas vodi po slovečih gorskih dolinah Interlaken, Lauterbrunnen in Grindelwald od koder so z večnim snegom odeti veličani, kakor Jungfrau, Mönch i. dr., lepo vidni. Seveda se povsod brez težave tudi na snežene vrhove same. Impozantni hoteli za tujce, električne železnice in sploh vse mogoče prometne naprave kažejo,

kako razvit je v Švici promet tujcev. — Prihodnji teden se razstavijo izredno lepe, nanovo posnete pokrajine Norveške in Laplanda. Ker obeta Norveška zaradi spora s Švedsko postati v najkrajšem času zanimiva dežela, si jo bo ogledal gotovo vsakdo rad v panorami. Sploh so letos slike tako popolne, da si kaj popolnejšega v tej stroki misliti ne moremo.

— **Ljubljanski društveni godbi** so darovali uslužbenec mesine elektrarne in vodovoda preostanek 5 K od vence, darovanega svojemu umrlemu prijatelju Ivanu Hacinu.

— **Utonila** je včeraj popoldne v Ljubljani konec Črne vasi 3 letna Štefanija Strabova, posestnikova hčerka iz Črne vasi št. 44.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpravila z južnega kolodvora v Ameriko 56 Slovencev, 31 Hrvatov in 40 Dalmatincev, nazaj je pa prišlo 60 Hrvatov, 20 Macedoncev in 18 Slovencev. 40 Hrvatov je prišlo iz Bohinjske Bele, 15 jih je pa šlo na Prusko.

* **Najnovejše novice.** — Kolera v Avstriji je docela ponehala, v Nemčiji pa razsaja še vedno in sta doslej 202 obolela in 75 mrtvih.

— **Potres v južni Italiji** se ponavlja. Včeraj zjutraj so čutili nove sunki.

— **V tovarni za zračni tlak** v Parizu je nastala razstrelba, pri kateri sta bili dve osebi ubiti in štiri težko ranjene.

Književnost.

— **„Slovenski Trgovski Vestnik“**, glasilo slovenskega trgovskega društva »Merkure«, ima v 9. številki sledečo vsebino: 1. Zadnji sestanek članov slovenskega trgovskega društva »Merkure«. 2. O konkurzi. 3. Pravni pomen trgovskega knjigovodstva. 4. O dokazu usposobljenosti. 5. Raznoterosti. 6. Društvene vesti. 7. Oglasi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 19. septembra. Konference parlamentarnih voditeljev z ministrskim predsednikom Gautschem se danes nadaljuje. Dopoldne je bil pri Gautschu vodja nemških liberalcev dr. Gross, popoldne pa pojdetja tja najprej voditelj nemških nacionalcev Kaiser in Derschatta, potem pa zastopniki Mladočehov Pacak, Herold, Šileny in Žaček.

Dunaj 19. septembra. Cesar se je danes odpeljal z baronom Gautschem v Gastein, da prisostvuje otvoritvi izgotovljenega dela železnice čez Turo. Otvoritve se udeležijo tudi prezident poslanske zbornice Vetter in njegova namestnika Kaiser in Žaček.

Praga 19. septembra. Prof. Zenker napoveduje, da bo meseca maja v južni Italiji velikanški potres.

Dunaj 19. septembra. Fejervary se je danes povrnil v Pešto. V tukajšnjih političnih krogih se smatra kot zagotovljeno, da postane grof Ivan Zichy homo regius. Zichy poskusi doseči porazumljenje z ogrsko koalicijo na novi podlagi. Vlada ne bo zahtevala novih bremen za armado, koalicija pa naj se za zdaj odpoje svojim jezikovnim zahtevam. Ako bi Zichy ne dosegel porazumljenja, razpusti parlament.

Budimpešta 19. septembra. Nepopisno senzacijo vzbuja pojasnilo, ki ga je obelodanil višji mestni kapitan (policijski prezident) Rudnay v zadevi veleizdajske brošure. Rudnay konstatuje, da je falsificiranotisto pismo, ki se je objavilo v listih kot edino pismo Banffyjevo v zadevi te brošure, ter izjavlja, da eksistira kakih 30 vrst dolgo, Banffyja skrajno kompromitujoče pismo, čigar vsebine pa ne sme objaviti. To pismo je bilo za nekaj dni poslano na Dunaj. — Poroča se, da Banffy ne sme stopiti pred cesarja, dokler ni jasno dokazal, da je nedolžen.

Rim 19. septembra. Potresi v južni Italiji se ponavljajo. Podrlo se je zopet mnogo hiš v različnih krajih.

Pariz 19. septembra. Witte je dospel v Cherbourg in je bil tam slovesno sprejet

Kristijanija 19. septembra. Ministrski predsednik razglasi, da so docela izmišljene vesti, da Norveška mobilizuje svojo armado; dokler bo trajala konferenca v Karlstadu, sploh ne pojde nič vojaštva na švedsko mejo.

Tiflis 19. septembra. Tataři so napadli pet vozov, s katerimi so se peljali armenski beguni iz Tuše v Tiflis. Moške so ubili, ženske pa odpeljali v sužnost. Pri Kutaju je 2000 Tatarov napadlo dva vagona jetnikov. Prišlo je do krvavega boja, v katerem je bilo mnogo Tatarov in vojakov ubitih.

28 milijonov kosov Doeringovega mila s sovo se je razpisalo do konca leta 1904. Nobeno drugo milo ne more pokazati takega uspeha. Ta poraba je najboljši dokaz za dobro kakovost in izvrstni učinek tega izdelka. Zavračajte manjvredne posnetke in zahtevajte samo Doeringovo milo s sovo, ki se dobiva povsod po 60 v. kos. 1094-11

Se dobi povsod!
Kalodont
571 neobhodno potrebna zobna Crème
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Borzna poročila.

Ljubljanska
"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurzi dne 18. septembra 1905.

Salobni papirji	Dinar	Blago
4% majeva renta	100.45	100.65
4% srebrna renta	100.37	100.55
4% avstr. krona renta	100.60	100.80
4% zlati	119.55	119.75
4% ogrska krona	97.30	97.50
4% zlati	116.10	116.30
4% posojilo dežele Kranjske	50.99	101.00
4% posojilo mesta Spiljet	100.00	101.60
4% bos. herc. žel. pos. 1902	100.85	101.85
4% češka. žel. banka k. o.	100.25	100.55
4% žel. b. k. o.	100.25	100.70
4% žel. pisma gal. d. hip. b.	100.90	101.85
4% žel. pisma k. o. z.	100.60	101.60
4% žel. pisma lanerst. hr.	100.60	101.50
4% žel. pisma ogrske cen.	100.00	100.80
4% žel. pisma ogr. hip. ban.	100.20	101.20
4% žel. pisma ogr. lokalnih žel.	100.00	101.00
4% žel. pisma ind. banko	100.75	101.75
4% žel. pisma Trst-Porad. lok. žel.	99.90	99.90
4% žel. pisma dol. žel.	99.50	100.00
4% žel. pisma juž. žel. kup.	99.65	99.65
4% žel. pisma avst. pos. za žel. p. o.	101.45	102.45

Brečke	60.50	162.50
Brečke od 1. 1860	295.75	297.75
Brečke od 1. 1864	167.10	169.10
Brečke od 1. 1868	305.00	314.00
Brečke od 1. 1872	303.00	311.70
Brečke od 1. 1876	270.00	275.50
Brečke od 1. 1880	104.00	104.00
Brečke od 1. 1884	146.25	147.25
Brečke od 1. 1888	36.25	36.25
Brečke od 1. 1892	47.40	48.60
Brečke od 1. 1896	78.00	83.00
Brečke od 1. 1900	93.00	99.00
Brečke od 1. 1904	66.00	70.60
Brečke od 1. 1908	54.00	56.00
Brečke od 1. 1912	34.75	36.25
Brečke od 1. 1916	62.00	66.00
Brečke od 1. 1920	74.00	78.00
Brečke od 1. 1924	635.00	645.50

Delnice	105.20	106.20
Državne železnice	478.00	479.00
Avstr.-ogr. bančne delnice	1646.00	1646.00
Avstr. kreditne banke	686.75	687.75
Ogrske	805.75	806.75
Živnostenske	247.75	248.75
Premogovnik v Mostu (Briz)	682.00	683.50
Alpskeke moutan	541.50	542.50
Praške žel. ind. dr.	27.80	27.80
Kima-Muranyi	557.75	558.75
Trbovljske prem. družbe	293.00	298.00
Avstr. orožne tovr. družbe	566.00	570.00
Češke sladkorne družbe	160.00	162.00

Valute	11.36	11.40
10 franki	19.12	19.14
10 marke	23.47	23.55
Sovereigns	23.96	24.04
Marke	117.52	117.52
Laški bankovci	95.30	95.50
Rubli	253.75	254.25
Delarij	4.84	5.00

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 19. septembra 1905.

Torain.	100 kg. K 16	100 kg. K 17
Pšenica za oktober	100	16.70
Pšenica za april 1906	100	12.90
Rž za oktober	100	13.36
Rž za april 1906	100	12.44
Oves za oktober	100	12.44

Effektiv. Nespremenjeno.

Meteorologično poročilo.

Vidna udal. morjem 806.9. Hrednji srčni tlak 786.0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C.	Vetrovi	Nebo
18.	8. zv.	741.0	12.2	sl. svzhod	pol. oblak.
19.	7. zv.	739.7	7.9	sl. jvzhod	jasno
20.	8. zv.	737.2	16.2	sl. jzah.	pol. oblak.

Srednja večerajšnja temperatura: 13.3.
normala: 14.5. — Padavina v mm 0.0.

Pavle Kurnik,
roj. Cerar

ki je po dolgem, težkem trpljenju, previdena s sv. zakramenti za umirajočega dne 19. septembra ob polu 12. uri dopoldne v 60. letu starosti blaženo zaspala v Gospodu.

Pogreb bo v četrtek, 21. sept., ob polu 3 uri popoldne iz hiše žalosti, na Dunajski cesti št. 28, na pokopališče k Sv. Krištofu.

Sv. zadušne maše se bodo služile v farni cerkvi Marijinega Oznanenja.

Prosi se za tiho sožalje. 2997

V Ljubljani, 19. sept. 1905.

Henrik Podkrajšek, strokovni učitelj na c. kr. umetni obrtni strokovni Šoli v Ljubljani, naznanja v svojem in v imenu svojih sestra **Kornelije, omožene Alexandrovit, Zofije, omožene Smolice, Marije, Marije, brata Franca in svojih sskov Antona Alexandrovit, c. kr. častnika, in Ivana Smolice, postajenačelnika, vsem sorodnikom, prijateljem in sučutnim znancem prežalostno vest, da je njegova iskreno ljubljena prebлага mati, oziroma stara mati, tašča in teta, gospa**

Marjeta Podkrajšek, roj. Peier

po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočega, danes ob 5. uri popoldne v 73. letu svoje dobe mirno zaspala v Gospodu.

Truplo predrage ranike se bo v sredo, dne 20. septembra ob 1/6. uri popoldne v deželni bolnišnici, Zaloška cesta št. 2 slovesno blagoslovilo in odtod prepeljalo k Sv. Krištofu.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

Prosi se tihega sožalja.

Predraga ranika se priporoča v blag spomin in pobožno molitev.

V Ljubljani, 18. septembra 19 5.

Zahvala.

Vsem onim, ki so povodom smrti gospe

Antonije Juvančič

se udeležili pogreba, darovali mnogoštevilne krasne vence, ali kakorkoli si bodi izražali tolažilno sočutje, posebno pa slav. družstvo "Kum" za gniljivo petje izrekaajo s tem najtoplejšo zahvalo

žalujoči ostali.

Išče se delovodja
s kakimi
20 zidarji
in delavci; tudi posamezni
zidarji in delavci
se sprejmejo proti dobremu plačilu.

Ponudbe naj se pošljejo **Filipu Supančiču** v Ljubljani, na Rimski cesti št. 20. 2996-1

Važno za vsako gospodinjstvo!

Če hočete žgano kavo z vlearomatiškim okusom, močjo in izdatnostjo, kupujte samo žgane kave, ki spajajo vse te vrline, namreč kave

Prve ljubljanske velike pražarne za kavo
KARLA PLANINŠKA na Dunajski cesti, nasproti kavarne „Evropa“.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU. Kupuje in prodaja vse vrste rent, sestavnih pisem, prioritet, komunalnih obilgacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Akcijski kapital K 2.000.000.—. Zavezanje in obkramplje izdane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kaveje.

Rezervni zaklad K 200.000.—. Zavezanje in obkramplje izdane vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurznim izgubam.

Podružnica v SPLJETU. Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promete s čeki in nakaznicami.

Dva delavca

pridna in marljiva, navajena delati pri strojih ali nekoliko večša mizarstva, sprejme po ugodnih pogojih v stalno službo tovarna testenin **ED. ZELENIKA** v Ljubljani, Sp. Šiška 181.

Prešernov * * album.

Slavnostna šte. „Ljublj. Zvona“ leta 1900.

Izvod à 240, po pošti 260 se dobiva

v knjigarni SCHWENTNER v Ljubljani, Prešernove ulice.

Ravnokar je izšla KORISTKA.

Povest iz gledaliških krogov ljubljanskih v polupreteklem času.

(Ponatis iz „Slov. Naroda“.)

Ta povest je jako zanimiva ter izborna opisuje dogodke neke koristke iz za časa Mondheimovega gledališkega ravnateljstva.

Cena broširano 80 v., po pošti 1 K.

Dobi se v knjigarni **L. SCHWENTNER v Ljubljani Prešernove ulice.**

Krasno izbero konfekcije za dame in deklice

kakor tudi

manufakturno blago perilo

vsakovrstne preproge

Anton Schuster

Ljubljana

Špitalske ulice šte. 7.

Solidno blago. Nizke cene.

Leopold Šega
trgovec in posestnik

Mici Šega rojena Hočevar

2992

poročena.

Vel. Lašče, dne 17. septembra 1905.

V NOBENI SLOVENSKE HIŠI SE NE BI SMELE POGREŠATI

POEZIJE

DOKTORJA

FRANCETA

PREŠERNA

UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 5 K, V PLATNU VEZANA 6 K 40 h, V USNU VEZANA 9 K LJUDSKA IZDAJA 1 K, V PLATNU VEZANA 1 K 40 h. NATISNILA IN ZALOŽILA IG. PL. KLEINMAYR & FED. BAMBERG V LJUBLJANI. 22 DOBIVAJC 22 SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH. 22

K 23-20 si prihrani vsak kupec posebej

če si kupi moj oblast zav. kip Kristusa, Marije ali angela varha iz kristalnega stekla. Visokost 32 cm z mojo patentno nočno lučjo, ki gori 2 leti brez olja za K 7.— vsak kos franko, če se pošlje denar naprej. Vsak stoti kupec dobi pod jamstvom kip zastoj.

Razpošilja **Adolf Drucker** Strakonice, Češko.

Spretno, solidne agente sprejemem pod ugodnimi pogoji. 2989-1

Svojo od c. kr. vlade koncesionirano šolo

za krojno risanje in izdelovanje ženskih oblek priporoča

Marica Nachtigall-Slavčeva

v Ljubljani, v Knafovih ulicah št. 5 pritličje, desno 2925-3

hiša „Narodne tiskarne“.

NOVO!

Jvan Cankar: GOSPA JUDIT.

To najnovejšo delo Cankarjevo bo gotovo zanimalo tem bolj, ker nekako že v povesti sami, še bolj pa v predgovoru Cankar reagira na znano kritiko o svojem delu „Hiša Marije Pomocnice“ in brani svoje umetniško stališče. Izza Prešernove „Nove pisarije“ ni bila pozneje več napisana nobena boljša in ostrejša satira. Da se je pokazal Cankar iznova tudi mojstra v slogu in jeziku, ni treba poudarjati. Knjiga je izšla v elegantni opremi, z izvirno risbo na naslovnem listu. 23-107

Cena: broš. 2 K; po pošti 2 K 10 v.; eleg. vez. 3 K 20 v.; po pošti 3 K 30 v.

Založništvo L. Schwentner v Ljubljani

Prešernove ulice št. 3.

Mlad gospod

išče v bližini glavne pošte sobo s posebnim vhodom. — Ponudbe pod „D. R.“, poste restante, Ljubljana, glavna pošta. 2995-1

Večletna prodajalka

z dežele išče službe na deželi.

Ponudbe sprejme upravništvo „Slov. Naroda“. 2944-3

Dijaki

se sprejmo na dobro hrano in stanovanje v **Milšerjevih ulicah št. 5, I. nad.**

Učenec

iz dobre hiše, se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom 2988 1

M. ŽIGON v Škofji Loki.

Lepo stanovanje

v Slomškovih ulicah št. 12 v II. nad. na levo z 2 sobama in pritlikinami, se takoj ali s 1. novembrom odda. 2983-1

2 gospodični

se iščete na hrano in stanovanje.

Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 2991 1

Loteristinja

se takoj sprejme.

Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 2971-2

Jšče se jako suho skladišče.

Prijave upravništvu „Slovenskega Naroda“. 2981-2

Gostilna

in nekaj zemljišča se takoj iz proste roke proda. Hiša je tik okrajne ceste in blizu žel. postaje Nomenj-Boh. Bistrica. Pojasnila daje **Francišek Brenčič** ravnotam. 2986-1

Stara žganjekuha na veliko na Hrvaškem išče večšega potnika

za Štajersko, Kranjsko in planinske dežele. Samo strokovne, dobro uvedene prve sile naj pošljajo ponudbe uprav. „Slov. Naroda“ pod šifro „Budučnost“. 2984-1

10.000 hektolitrov vinskih sodov

vsake veličine, počenši od 5 pa do 70 hektolitrov, prodaja po jako zmernih cenah trvdka 2925-30

Alex Breyer i sinovi

v Križevcih na Hrvaškem.

Ustanovljeno leta 1842.

ERKOSLIKARJA, SLIKARJA

NAPISOV IN OKBOV 1897

BRATA EBERL

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6. Igriške ulice št. 6. Telefon št. 154.

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščete se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih. — Preprosto in hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati ničesar. — Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi. Družba pletilnih strojev za domače delavce
THOS. H. WHITTICK & Co.
Trst 156, Via Campanile 13. 2983-5

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. junija 1905. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, Selthal v Aussee Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 6. uri 07 m zjutraj obojni vlak v Trbiž od 1. junija do 10. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 5 m zjutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijue vare, Heb Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selthal Dunaj, Solnograd, Inomost, Bregenc, Zeneva, Pariz. — Ob 3. uri 15 m popoldne obojni vlak v Podnart-Kropo, samo ob nedeljah in praznikih. — Ob 3. uri 58 m popoldne obojni vlak v Trbiž, Beljak, Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijue vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago (Ljubljana-Linc-Praga direktni voz I. in II. razr.), Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Ljubljana-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Obojni vlaki. Ob 7. uri 17 m zjutraj obojni vlak v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m zjutraj obojni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Ljubljana direktni voz I. in II. razr.). Inomost, Franzensfeste Solnograd Linc, Steyr, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. Ob 7. uri 12 m zjutraj obojni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m dopoldne obojni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Karlove vare, Heb, Marijue vare, Prago (Praga-Linc-Ljubljana direktni voz I. in II. razreda), Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Zeneva, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezera, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, smohor, Pontabel. — Ob 4. uri 29 m popoldne obojni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 06 m zvečer obojni vlak z Dunaja, Lipskega Praga, Franzensfeste, Karlovih varov Heba, Mar. varov, Plzna Budejovic Linc, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selthal od Inomosta in Solnograda. — Ob 9. uri 5 m zvečer iz Lesce Bleda samo ob nedeljah in praznikih. — Ob 10. uri 40 m zvečer obojni vlak iz Trbiža od 1. junija do 10. septembra ob nedeljah in praznikih. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Obojni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj obojni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m zvečer. — Ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 10. uri 59 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer. Ob 9. uri 55 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubli. 2979

Št. 32.

2990

Upisovanje učencev v gremijalno trgovsko šolo se vrši dne 20., 21. in 22. septembra t. l. od treh do šestih popoldne.

Zglasiti se morajo v gremijalni pisarni, Krojaške ulice št. 5/II vsi učenci osebno, tudi oni, ki so že dosedaj obiskovali trgovsko šolo.

Ponavljalni izpiti se vrše dne 1. oktobra t. l. ob sedmih zjutraj, šola pa se odpre isti dan ob desetih dopoldne.

Načelnik: J. Knez.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu si usojam najljubše naznaniti, da sem si osvojil znano in nanovo renovirano

kavarno in gostilno „pri Malem slonu“
v Vodmatu.

To podjetje je že odnekaj na najboljšem glasu in se bom tudi jaz potrudil kar najboljše ustreči vsem željam čeh. obiskovalcev moje kavarne in gostilne in sicer z najboljšim Koslerjevim carskim pivom, z dolenskim, štajerskim in vini v buteljkah, kakor tudi z najokusnejšimi gorkimi in mrzlimi jedili ob vsakem dnevnem času.

K obilni udeležbi vabi najljubše s spoštovanjem

Josip Carl
kavarnar in gostilničar.

2949-2

Knjigarna

Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani, Kongresni trg 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na tukajšnji c. kr. I. in II. drž. gimnaziji, c. kr. drž. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljsku, na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

najnovjših izdaj v sešitkih in stanovitnih šolskih vezbah po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajo zastoj. — Ljubljanski šolski koledar 2 vin. 2990-8

Ključavničarstvo

Ign. Fasching-a vdove

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najpreprostejših kakor tudi najfinjših, s zlato medjo ali mesingom montiranih na obklade s pečnicami ali kahlami. Popravljani hitro in po cen. Vnanja naročila se hitro izvrše

G. ČADEŽ

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

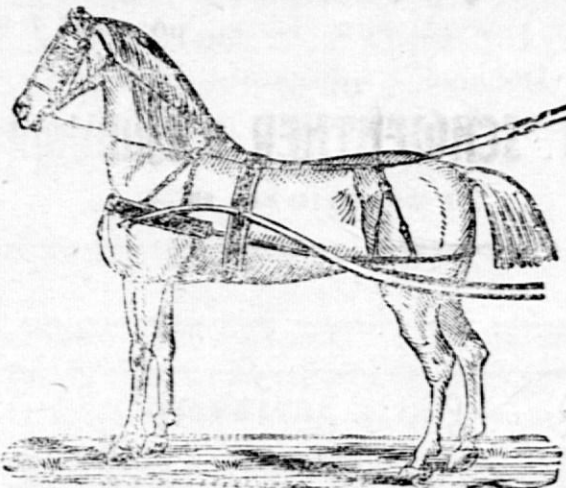
poleg Urbančeve manufakturne trgovine

priporoča 11

klobuke

slamnike, čepice, razno možo perilo, kravate itd.

Blago imam solidno, cene zmerne. Postrežem točno.

JOSIP STUPICA

Jermerar in sedlar

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 6.

Priporočam svojo zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge konjske potrebščine.

— Cene nizke. —

Najboljši kosmetički predmeti so:

Aida milo po 60 h
cream po 1 K

za olepšanje polti in telesa.

Aida ustna voda
zobni prašek

po 1 K, za gojitev zob in ust.

Aida lasna voda
lasna pomada

po 1 K, za ohranitev in rast las.

Ti izdelki „Aida“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Mr. Ph. Mardetschlager, kemik
v Ljubljani.

Nadomestke za „Aido“ vračate.

Optični zavod

F. P. Zajec, urar
Ljubljana, Stari trg.

Išče se v našem restavracija

2962 2

gostilna

v kakem večjem okraju na Gorenjskem. Ponudbe sprejema upravn. „Slov. Nar.“.

Laščina

v toskanskem dialektu se poučuje od 1. oktobra t. l. na Elizabetni cesti št. 8, II. nadstropje. Poučevati se hodi tudi na dom. 2967-2

Učne knjige

za vse srednje in ljudske šole

v najnovjših odobrenih izdajah,

pisalne in risalne ter druge šolske potrebščine

v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

priporoča

L. SCHWENTNER

v Ljubljani

2960 10

Prešernove ulice št. 3.

Za šolsko mladino

bogata izbira jesenskih in zimskih oblek, površnikov športnih in zimskih sukenj.

Specialiteta angl. modnih telovnikov iz svile, žameta in modnega blaga najboljše kakovosti firme **Machol & Lewin v Londonu in Berlinu.**

Original. angl. moške športne obleke, površniki, paletoti, športne in zimske suknje, pelerine s kapucami in haveloki. — Najfinejša in največja izbira damske konfekcije, jopic, paletotov, oratnikov, kostumov, kril in bluz.

Obleke in površniki po meri iz angl. in franc. blaga se izdelujejo najfinejše na Dunaju. Najnižje cene!

2932-3

„Angleško skladišče oblek“

OROSLAV BERNATOVIČ

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5.

Naznanilo.

Podpisani si dovoljuje udano objavljati, da je z dnem 1. julija 1905

prevzel staroznano trgovino E. Mahr v Ljubljani, Židovske ulice z vso zalogo blaga.

Obenem priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega pisalnega papirja, dalje mape za šolske zvezke, svinčnike, radirke, držala, šestila, torbice in druga nosila za knjige, risalni papir, predloge za risanje, barve, čopiče, ovijski papir, pušce, ravnala, notese v vseh velikostih in cenah, svete podobice, zbornike za razglednice, spominske knjige itd. po jako znižanih cenah.

K prijaznemu obisku vabi z odličnim spoštovanjem

Fr. Iglič

trgovec s papirjem in galanterijskim blagom ter akcidenčni tiskarnar

v Ljubljani, Glavni trg 11, filialka Židovske ulice 4.

V Ljubljani, meseca julija 1905.

2119-11